

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, urača! D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani. Preše nova ul. 54. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 18. Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 6.—, celoletno Din 12.—.

Jugoslovanskemu narodu!

Iz volilnega proglaša Demokratske stranke.

V tem usodnem trenutku, ko je naša država pahnjena v težko moralno in politično krizo, v tej opasni situaciji, v kateri se reakcija proglašala za največjo srečo naroda, stopa demokratska stranka s pričujočim pozivom v borbo v znamenju načel, od katerih sta vedno prihajala spas in obnova naše družbe. Obrača se k vsemu našemu demokratskemu narodu, pričakujoč od njega zaupanje pri volitvah. Ona smatra za svojo sveto dolžnost, da mu pojasni tudi kar je doslej delala in pove, kaj bo delala za naprej. Ta proglas je iskrena

izpoved prošlosti in častna beseda za bodočnost.

Kot edina stranka, ki družiti vsa plemena, vse vere in vse sloje v državi, je bila ustanovljena demokratska stranka za vzvišenim idealom narodnega edinstva, politične svobode, državljske enakosti in gospodarskih pravic. S temi ideali je ona stopila v prvo volilno borbo in dosegla popolno zaupanje v najširših slojih našega naroda. Tem idealom je ostala zvesta v težkih razmerah, v katerih se je nahajala ves čas svojega dosedanjega delovanja. S svojim sodelovanjem pri sprejetju vidovdanske ustave je dovršila demokratska stranka

veliko delo narodnega ujedinjenja.

Šele ko je bila vidovdanska ustava sprejeta, je postala naša država dejansko pravna država, v kateri je edinstvo naroda popolnoma izvršeno v enem vladarju, eni vladji in enem zakonodajnem telesu. S tem, da je vidovdanska ustava zbrala v popolno celoto vse raznorodne in posebne ustanove, ki jih je s svojo politiko razdvajanja ustvarila in vzdrževala bivša Avstro-Ogrska, je povlekla brazdo, po kateri se ima kretati vse življenje našega naroda.

Po prizadevanju demokratske stranke

so bili sprejeti glavni osnovni zakoni, ki izhajajo iz ustave: o dr-

žavnem svetu, o glavni kontroli, o občini upravi, o volitvah narodnih poslancev in sprejet je bil v narodni skupščini tudi prvi državni proračun. Na ta način je demokratska stranka delala na to, da utrdi pravne temelje državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je bila ustanovljena s krvjo in nadčloveškimi napori najboljših sinov našega naroda. Politično delo demokratske stranke je bilo neprestano usmerjeno na to, da se preprečijo opasne skrajnosti, na prvem mestu one, ki rušijo in uničujejo vse, kar se je doseglo s silnimi ljudskimi napori in požrtvovalnostjo. To je predvsem hujkanje mase od spodaj, česar že veliki Milorad Drašković ni hotel dopustiti. Demokratska stranka pa je pravtako preprečevala razuzdanost od zgoraj, reakcijo od desne in demagogijo od leve.

V teh težkih časih, ki jih preživlja po vojni vse človeštvo, ko so mnoga načela omajana in mnogi pojmi zmešani, je demokratska stranka delala na to, da postane zatočišče ljudi, ki niso izgubili vere v načelnost in poštenje. Ona je hotela biti

moralichen steber, na katerega se bo naslanjalo vse, kar je zdravo v naši politični sredini.

Demokratska stranka se zaveda, kako važna je njena nacionalna misija. Ona je stremela za tem, da se narodna misel in državno edinstvo izvedeta ne samo z ustavo, državno organizacijo in raznimi ustanovami, nego tudi v duši in srcu vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se stvari in utrdi vzajemna naklonjenost in zaupanje ter da se tako ustvari ena narodna duša in ena državna zavest. Niti plemenska, niti verska, nego samo narodna in državna je demo-

kratska stranka. Obračala je in bo obračala tudi v bodočnosti enako skrb in pažnjo za vse narodno delo, da bi se na ta način in s popolnim vklanjanjem redu odstranilo vse, kar nas razdvaja, negovalo vse, kar nas spaja in se vkoreninilo v vsem narodu

uverjenje enakosti in ravnopravnosti vseh sinov

te lepe in velike zemlje. Demokratska stranka smatra, da je to prvi pogoj za razvoj, napredek in procvit naše očetnjave.

Demokratska stranka je s svojim programom in s svojo solidno močjo držala v ravnotežju i reakcionarce na skrajni desnici i demagoge na skrajni levi i plemenske separatiste i plemenske hegemoniste. Čim je ona odstopila od neposrednega sodelovanja pri državnih poslih, je bilo porušeno ravnotežje in vse se je nagnilo na eno stran v eno skrajnost:

v politično reakcijo in borbo za plemensko premoč.

Da pa bi se končno ugodilo željam radikalne stranke po oblasti je bila narodna skupščina razpuščena baš v trenutku, ko so stali v razpravi zakoni največje važnosti in življenskega interesa za državo. Radi tega je ostalo nerešeno agrarno vprašanje in je bilo s tem na tisoče in tisoče seljakov, dobrovoljcev in delavcev izročenih na milost in nemilost ministrski samovolji. Ostalo je nerešeno invalidsko vprašanje in je s tem najštevilnejši del našega naroda oropan nezgodnega zavarovanja in ostal je brez zemljoradniških kreditov kar vse ga vodi do začasne nemoči. Ostalo je nerešeno uradniško vprašanje in so s tem orga-

ni državne oblasti ostali brez svojih pravic in brez dovoljne gnotne podpore. Ostalo je nerešeno vprašanje o prehrani gladujočega seljaškega naroda trpečega radi suše prošlega leta. Preperečeno je brzo in pravično izvrševanje zakonov o vojni odškodnini, ki jo narod nestrpnost pričakuje, ker narodna skupščina ni poslala v odbor za izvrševanje tega zakona predpisane posebne kontrole.

Demokratska stranka stopa v borbo v popolni edinosti

z neomadeževano prošlostjo in s trdnim zaupanjem v boljšo in lepšo bodočnost naše domovine. Trdno namero ima, da žene pred sodišče vsakega zastopnika državne oblasti od ministra do najnižjega nameščencea, ki bi gazil zakone in kršil osebno svobodo državljanov.

Demokratska stranka ostaja v prvi bojni vrsti: da čuva svobodo in pravico vseh državljanov naše države brez razlike vere in narodnosti, da čuva in utrdi narodno ter državno edinstvo, da sprejme vse zakone, ki izhajajo iz ustave, kakor tudi zakone, ki so neobhodno potrebni in ki jih je radikalna vlada z razpustom narodne skupščine preprečila, da zaščiti vsem državljanom enake pravice in popolno svobodo prepričanja, da nad vse dvigne red v javnih poslih in da enako zaščiti z naprednim zakonodajstvom vse družabne sloje na prvem mestu poljedelca, obrtnika in uradnika, da jih gospodarsko ojači. Ona vztraja v borbi za popolno izvršitev svojega demokratskega programa.

Demokrati! Od vas je odvisno, ali bo 18. marec 1923 značilen dan v naši zgodovini kot dan popolnega ujedinjenja v najlepši bratski ljubavi in dan osvobođenja od radikalne tiranije, korupcije in samovolje.

Beograd, dne 16. januarja 1923.

Poslanci demokratske stranke:

Aco Bogdanović,
Andrija Radović,
dr. Budislav G. Andjelinović,
Valerijan Pribičević,
Većeslav Vilder,
Vidosav Stevanović,
dr. Vekoslav Kukovec,
dr. Vojislav Veljković,
dr. Vojislav Marinković,
Gligorije S. Anastasijević,
Gligorije Božović,
dr. Gregor Žerjav,
Dimitrije Čičević,
Dragutin Vlačković,
Dragutin Pečić,
Dragutin Pešić,
Dušan Vuksan,
Dušan Kecmanović,
dr. Dušan Stevčić,
dr. Gjorgje Branković,
pop Trajko Arsić,

Gjorgje Gj. Popović,
dr. Edo Lukinić,
dr. Žarko Jakšić,
Živojin Vidanović,
Živojin M. Rašajlović,
Života M. Stanković,
Života Lazarević,
Ivan Matić,
dr. Ivo Krstelj,
dr. Ivan Ribar,
dr. Ilija Šumenković,
Janja Konstantinović,
dr. Jovan Vuletić,
Jovan Magovčević,
Joca Orešanin,
Juraj Kučić,
dr. Kosta Kumanudić,
Kosta Spasojević,
Kosta L. Timotijević,
Krsta D. Marković,
Lazar Grugić,

Lazar Jankulović,
Ljuba M. Davidović,
Ljubomir Trandafilović,
Manojlo Sokić,
dr. Milan Marković,
Milan Pantelić,
dr. Milan Popović,
Milan Pribičević,
Milivoj Matić,
dr. Milivoje Jovanović,
Miloje Ž. Jovanović,
dr. Miloš Bošan,
dr. Miloš S. Radosavljević,
Miloš Popović,
Milosav Petrović,
Mitar Braunović,
Mihajlo Živković,
Mihajlo Kurtović,
Nikola Bradica,
Pavle M. Andjeljić,
Pavle Marinković,

dr. Pavle Čubrović,
Radoslav Agatonović,
Petar Marković,
Radoslav Vasić,
dr. Svetislav Popović,
Svetozar A. Dičić,
Svetozar Gjorgjević,
Svetozar Pribičević,
dr. Svetomir Mijatović,
Rista St. Nastović,
dr. Slavko Sečarov,
dr. Srgjan Budisavljević,
Sreten Vukosavljević,
dr. Stanoje Pantović,
dr. Toma O. Milić,
Tihomir Nešić,
Tomo Rudić,
Todor Božović,
dr. Hinko Krizman,
Šerif Bajram,
Josip Reisner.

SKS. onemogočila „napredni blok“

Demokrati nastopajo samostojno

V ponedeljek je načelstvo SKS ponovno sklepalo o želji premnogih naprednjakov na deželi in JDS, da naj se napredne stranke združijo za volitve v „napredni blok“, a je ta predlog odklonilo. Iz tega je jasno, da hoče SKS razkol naprednjakov. „Samostojna“ upa, da dobi na ta način kaj demokratskih glasov, širuč laž, da so demokrati odstopili ali pa da so preslabi, da sami nastopijo. Ne pomisli pa pri tem, koliko bi za vso napredno moč zalegla sloga in skupno delo. Vse moči bi se obrnile proti klerikalcem in Šusteršiču, ki bodo imeli zdaj mnogo lažje polje, ker bodo naprednjaki v nasprotstvu.

Pamet pa bo prišla prepozno, ko bo „Samostojna“ pri volitvah žalostno pogorela. Potem bo sledilo javkanje, ko bo prepozno. Mi smo ponudili roko, ponudili smo jo pošteno, hoteč izvršiti svoj del napora pri skupnem nastopu, da zopet enkrat nabijemo klerikalce.

Pred vso javnostjo, pred vsem kmečkim in obrtniškim ljudstvom s tem ugotavljamo, da krivda na razcepu moči in na vsem, kar bo sledilo, zadene predvsem vodstvo „Samostojne kmetijske stranke“, kjer odločuje nekaj nekmetovalcev. Ta krivda naj jim ostane pred licem in očmi vseh onih, ki so silno trpeli, preganjani od klerikalnega zatiranja, in ki nam neprestano kličejo, da bodimo složni.

Samostojneži pravijo sedaj: Volite nas in se zaženite za nas v volilni boj, pa bo dobro! Res je, dobro bi to bilo za SKS, ne pa za naše narodne in napredne interese. Kajti že se pripravljajo srbski radikalci, da se pogode s klerikalci; zdaj bi bilo treba le še demokratski stranki vzeti značaj jugoslovenske stranke s tem, da bi se uničilo njeno slovensko krilo. Potisnite jo nazaj na srbska tla in se izročite plemenskim strankam in stranicam. SKS bo dobila pri volitvi dva mandata, največ tri. In tej hoteče edinji zaupati protiklerikalno delo v Beogradu? Demokratov za to nič ne rabimo?

Pojdite, to ni resno. Mi vemo, da naša napredna bodočnost v Sloveniji sloni na močni demokratski stranki, ki je znala za naše težave pridobiti zanimanje srbskih in hrvatskih demokratov, potem je šlo. Le tako smo udarili klerikalce, vzeli jim moč nad učiteljem in šolo ter jih oslabili.

Demokrati, če vas torej kakšen samostojnež vabi, da glasujete za SKS, vprašajte ga, ali misli, da bodo dva, trije samostojneži kos dr. Koroču in dr. Šusteršiču, ki ga je „samostojni“ minister Pucelj pripeljal nazaj v domovino. Ali ni morda pametno, da bi demokrati, kakor so doslej delali, vodili s svojo veliko stranko boj s klerikalizmom naprej.

Zmaga demokratske liste je odvisna izključno od delavnosti in agitacije pristašev. Če organizacije in vsi pristaši store svojo dolžnost, potem ni dvoma, da dobimo najmanj toliko glasov, kolikor jih dobi SKS.

Ako bi demokrati ne kandidirali, bi vsi tisti, ki jim draginjska politika SKS ne ugaja, šli v drugo smer. Ni mogoče zahtevati, da za agrarne podraževalce žita in moke glasuje tisti, ki trpi na draginji živili. Ali jih hočete goniti med socialiste ali komuniste ali celo v radikale. Neagrarska politika JDS združuje obrtnike, malega in srednjega kmeta, delavca, uradnika na isti duševni in gospodarski fronti: za jugoslovenstvo, za napredno idejo, zoper draginjo moke in masti, za enakomerno zastopstvo vseh stanov naroda!

SKS je izjavila, da ne prizna druge stranke razen one, ki stoji, kakor ona sama, na razredno stanovskem agrarskem stališču, to je na stališču sremskih, vojvodinskih in srbijanskih agrarnih magnatov. S tem odvrča od sebe vse druge, zlasti pa obrtnike!

Mi smo storili, kar smo mogli; sedaj ni druge poti, kakor krepak nastop demokratov. Poročajte tajništvu JDS o svojem delu, širite naše liste, pošljite imena predstavnikov list in njihovih namestnikov, nato pa na delo od osebe do osebe!

Obrtniki in volitve

Kdo je za nas kaj storil po zadnjih volitvah? Malo je bilo sicer časa in skupščina je bila zaposlena z ustavo in naredbami polovico te dobe, a vendar se je dalo videti, katera stranka ima kaj srca za obrtnika.

Vprašajte SLS, kaj je zanj storila, ali se je zanj kaj potegnila? Vsak vé, da ni nič storila.

Vprašajte SKS, ali je za obrtnika samo s prstom mignila. Hodila je skupaj z zemljoradniki in mislila sa-

mo na agrarsko politiko podraževanja živil, in ko je obrtnik, težko plačujoč material in osebje, zahteval za delo plačilo, je hujšala kmeta zoper obrtnika, češ, on je drag, še ti mu dražje zaračunaj živila.

In NSS? Ta je sploh samo ščuvavla. V belih kravatah in z rožami je čakala na ljubljanskem kolodvoru znanega g. Peska, ko je na sodnji pogorel. Bila je stranka prepira.

In JDS? Pred volitvami se je zavezala: 1.) urediti vprašanje osemurnega delavnika, 2.) boriti se za obrtniški kredit, 3.) boriti se zoper davčna pretiravanja proti obrtnikom. Takoj lahko rečemo, da je JDS en del dosegla, en del pa še ne.

Glede osemurnega delavnika v malem in srednjem obrtu (to je pod 15 delavcev) je **demokratska stranka popolnoma dosegla obrtniško zahtevo**. Obilo je bila napadena za to, a nič ne dé. Vsak pošten človek vé, da delo ni sramota, pač pa je sramota, braniti obrtniku, če hoče delati. Sijajno se je pokazala zvestoba JDS programu in obljubi, ki sta jo dala **dr. Žerjav in dr. Kukovec** obrtnikom pred volitvijo.

Kar se tiče obrtnega kredita, je **dr. Kukovec** sestavil zakonski načrt, po katerem bi imela država dati na razpolago 100 milijonov dinarjev za kreditne zadruge obrtnikom, da se jim pomaga pri nabavi sirovin in pri nabavi strojev in orodja. Začel pa je prepir z zvezo „zemljoradniških“ zadrug, ki je hotela, da se ves denar dá skupaj njej, da ga bo upravljala skupaj s kreditom, namenjenim za kmečke potrebe. Obrtniki so bili proti temu, češ, Bog blagoslovi kmečkemu ljudstvu državni kredit, a mi smo nekaj drugega. Vsak zase, pa smo prijatelji. A zemljoradniki okoli „Saveza zemljoradniških zadrug“ so vrtili in se upirali tako dolgo, da so pokopali eno in drugo: kredit za

kmete in kredit za obrtnike. In zdaj se še najdejo ljudje, ki vabijo obrtnike h SKS, ki si je za ideal stavila „zemljoradniški blok“.

Davčna pretiravanja poedinih glavarstvenih referentov so ozlovoljila marsikoga. Posebno, kjer so mnogokje klerikalce na rokah nosili, naše pa pritiskali. Vsi ugovori, pritožbe in celo izjava finančnega ministra, da davčna pretiravanja niso njegova želja, vse to je pomagalo posameznikom, ni pa prineslo enakomerne pravice, ki edina more utolažiti ljudstvo. Zato je JDS zahtevala ustanovitve davčnih komisij, izvoljenih od interesentov za obrtni in dohodninski davek. Žal, da te komisije krivic, storjenih še pod Avstrijo in v prvi dobi klerikalne vlade, ne morejo popraviti. V mnogih primerih pa so komisije že pomagale in olajšale krivico. Upati je, da bodo letos te komisije v polni meri storile svojo dolžnost. Tako se je vsaj njej zmanjšala davčna neprilika.

Za novo skupščino bo treba predvsem rešiti vprašanje obrtnega kredita, revizijo zakonov o delavskem zavarovanju, reorganizacijo obrtnih zbornic in zadrug, obrtni red.

Kdo bo tu najbolje delal? Klerikalci? Ti gotovo ne, saj so čisto v boljševiškem objemu. SKS? Ta še manj, ker sama pravi, da jo briga le stanovskorazredni interes kmeta, to je **agrarni interes draginje moke, masti i. dr.**

Le JDS zastopa na pravičen način interese obrtniškega stanu. Na Štajerskem je med kandidati postavila našega prvega moža **Ivana Rebeka**, predsednika „Občeslovenskega obrtniškega društva“, ki bo izvoljen. Tudi na Kranjskem bo na svojo listo postavila obrtnike. Zato pa ne dajte se begati, obrtniki, na Vas je od nekdaj slonela napredna ideja. Na delo za demokratsko stranko.

Železniški zvezi Kočevje - Srbske Moravice in St. Janž - Sevnica propadli

Veliko se je pisalo o uspehih, da je železniška zveza iz Kočevja na Reko dosežena in da se Sevnica zveže s St. Janžem. Krediti za ti dve železnici so pa bili vpostavljeni tako na koncu ameranskega posojila, da je vsak dalekovidnejši politik prvi hip videl, da je to stvar, iz katere ne bo veliko.

Tako je, žalibog, tudi prišlo. In to se je razjasnilo prej, nego bo to prijetno gotovim ljudem, ki so vzdignili

amerikansko reklamo za sebe iz papirnatega uspeha. Te dni je finančni minister izjavil, da iz dolarskega posojila preko že prejetih 15 milijonov dolarjev ne bo nič, za teh 15 milijonov kupljeni dinarji pa se porabijo za svrhe, določene v zakonu, to je ne za zgoraj navedeni železnici.

S tem je pokopana šentjanško-sevniška progla kakor kočevsko-moraviška zveza. Ne bo se treba interesentom več kregati zoper črto,

R. Silvin:

Vrtnarjeva Nežika

VI.

Minulo je nekaj let... Zopet je bil predpust, mrzel predpust. Snega je bilo tisto leto kakor še malokdaj v lonških hribih.

Bil je ravno ponedeljek, pust dan, kot si ga moremo le misliti. Gosta megla se je vlačila nad Lonkom, Nežikino rojstno vasico, sneg je naletaval neprestano.

„Malo še počakajte, saj je še čas, mogoče se še zvedri nebo. V takem vremenu vendar ne morete iti na Vrh. Saj se vam ne mudi!“ je rekla Vrtnarica praznično oblečeni družbi.

„Na snegu se še ni nihče stajal! Teh božjih mušic se presneto malo bojimo!“ je odgovoril mlad, stasit mož. Moral se je skloniti, ko je stopil iz hiše v vežo. Rdeča lica so pričala, da je zdrav gorjanski kmet, njegovo okorno vedenje, njegovo bučno govorjenje in njegova težka hoja — vse to je dokazovalo, da je hribovec.

In šli so; gazili so sneg do kolen. Bil je dolg izprevod, moški in ženske, stari in mladi, vsega skupaj okoli 25 parov. Dobra volja je sevala vsem z obraza, samo na obrazu ene osebe si opazil vse kaj drugega prej kot zadovoljnost... Nesrečnica je silno trpela, najrajša bi bila zaplakala na glas... Tu pa tam ji je zdrknila pekoča solza po obrazu in se izgubila v belem snegu. Toda nihče izmed družbe ni tega opazil, nihče ni slutil njenega trpljenja. Spredaj sta stopala dva godca in pritiskala veselo na svoje inštrumente, da se je daleč naokoli razlegalo in da je družba lažje stopala za njima po utrudljivi poti skozi vas navzgor. Igrala sta tako lepo, da so radovedna dekleta odpirala okna in poslušala prijetne glasove.

„Ali si jo videla, kako je žalostna, kakor bi jo peljali v smrt... Drugi so tako veseli in židane volje, ona pa se drži, kot bi ji nesli mater k pogrebu!“

„Kako je neumna! Pa tako lepega ženina je dobila, da bi bila lahko ponosna nanj, a se tako kislo drži... No, ali ni lep ženin, Rezika, meni je zelo všeč.“

„Jaz bi bila srečna, če bi dobila takoga.“

Izprevod je izginil za hišami. Pomikal se je počasi naprej po poti navzgor proti mali cerkvi. Godca sta tu pa tam malo utihnili, potem sta pa zopet začela. Kar zapoje zvon gori pri cerkvi tako milo, tako otožno, kakor bi vabil k zadnji molitvi... Vsi se odkrijejo in začnejo moliti na glas za srečo tistih dveh, ki stopita čez nekaj minut pred oltar božji, kjer ju duhovnik združi za večno... Vse je molilo ali na tihem ali na glas, le nevesta ni mogla moliti. Nevesta, ki bi morala biti najsrečnejša med vsemi, ni občutila iskrice veselja v svoji duši, nepopisna bolest, nerazumljiva bojazen in globoka žalost se je naselila v njeno srce! Najrajša bi se obrnila in stekla nazaj domov... Pa ni šlo, sojeno je bilo tako in morala je z drugimi naprej.

Dospeli so na Vrh. Mala cerkva je bila napolnjena do zadnjega kotička, kajti poleg svatov se je nabralo v božje hramu tudi mnogo gledalcev in radovednežev. Globoka tišina je vladala v lepo okrašenem prostoru, vse je pri-

čakovalo z napetostjo slovesnega trenutka...

In sedaj sta pokleknila pred oltar ženin in nevesta: Požegov Luka in Vrtnarjeva Nežika... Nevesta je bila naravnost lepa, kot jih malo vidiš na kmetih; nova obleka in preprost venček na glavi sta jo delala še lepšo. Če si pa pogledal natančneje, si videl, da je blede njeno lice in zasmilila se ti je rožica, ki bo kmalu poteptana... Sedaj je prišla za roko svojega ženina in se naslonila nanj — postajalo ji je slabo, tema se ji je delala pred očmi in bala se je, da se zdaj pa zdaj zgrudi na tla. Ljudje pa so mislili, kako je srečna, a le ona sama je vedela, da ji je tako hudo pri srcu, da bi najrajša na mestu umrla... Globok vzdihljaj se ji je izvil iz prsi, da se ga je prestrašila sama.

Na levi poleg nje je klečal skoraj za polovico večji ženin — Požegov Luka s Tičjega vrha. Na njegovem obrazu si bral zadovoljnost, veselje in srečo... Držal se je ponosno, češ: Jaz sem jaz! Jaz sem dobil Vrtnarjevo Nežiko, ki ni marala nobenega! —

ki jo je določil zakon, kajti z njim je tudi ta črta padla.

Ker je ta neuspeh, ki so ga vsi videli že dolgo časa, zdaj pred javnostjo pojasnjen, s tem še ni rečeno, da bi se akcija za naše zveze zlasti pa z morjem ne smela nadaljevati. Mora se in celo s podvojeno silo. A moramo biti vsi složni. Kdor je za progo Kočevje-reška proga, se ne sme norčevati iz zahteve, da se n. pr. veže Savska dolina z Novim mestom. Tudi glede tras, kje naj ena ali druga proga teče, se moramo zediniti, sicer bomo v zasmeh pred oblastmi, ko se ravsamo med seboj za oslovo senco.

Železnice se ne gradijo z obljubami in baharijo, ampak s sistematičnim delom na vseh straneh, ki ne temelji samo na političnih trikkih in potezih, ampak izključuje razočaranje, v katerem je danes vsa Ljubljana in velik del Dolenjske.

Politični pregled

Volilni boj je vedno živahnejši, četudi imamo do volitev še cela dva meseca. Posebno bojoviti so radikalci, ki dobro čutijo, da nimajo v ljudstvu več one zaslombe kot so jo imeli nekdanj, ko so še bili napredna in ljudska stranka. Zato porabljajo radikalci vsa dopustna in nedopustna sredstva, samo da bi dobili čim več glasov. Ker imajo vlado v svojih rokah, se radikalci tudi poslužujejo vladne moči v svojo korist in od tod ono nemarno

odpuščanje uradnikov

iz državne službe, ker hočejo radikalci, da bi bili uradniki, posebno upravniki, njihovi volilni agitatorji. Ker je pa veliko poštenih uradnikov, ki hočejo služiti samo državi, ki jih plača, jih radikalna vlada brez usmiljenja odpušča iz službe in nadomešča z nesposobnimi ljudmi, ki so morali biti dobri agitatorji, pa slabi uradniki. Seveda, to se dela samo v nekdanji Srbiji, kjer upajo radikalci doseči — četudi z nasilnimi sredstvi — uspehe, pri nas pa vsega tega ni, in sicer iz več razlogov: prvič so pri nas v veljavi še stari zakoni o uradnikih in drugič, radikalci sami dobro vedo, da pri nas njihova setev ne bi šla v klasje. Ljudstvo v Srbiji se drži navzlic radikalnemu strahovanju zelo dobro in stoji po večini na strani demokratske in zemljoradniške stranke in tako radikalci niti v Srbiji ne bodo želi onih uspehov, ki si jih žele.

V Vojvodini pa radikalci sami med seboj niso edini, temveč so razdeljeni na dvoje: na Pašićevce in Protičevce, demokrati gredo pa povsod

enotno v volilni boj

od Triglava pa doli do grške in bolgarske meje preveva pristaše demokratske stranke en sam duh, duh narodnega edinstva in stremiljenje po izboljšanju razmer. To je edina stranka bodočnosti. Zato bo tudi v Sloveniji pridobila na glasovih. Zadnjič so poslali Slovenci v narodno skupščino samo tri demokratske poslance, ampak ti trije poslanci so storili več kot vsi drugi slovenski poslanci skupaj, ker so bili pač del velike demokratske stranke, ki je imela v narodni skupščini okoli 90 poslancev.

Naše ljudstvo stoji, žalibog, še vedno preveč

pod klerikalnim vplivom,

za njega so še vedno duhovniki tudi politični voditelji, četudi nas vsa naša preteklost uči, da smo imeli od klerikalizma vedno samo škodo, ker so klerikalni voditelji vedno gledali le na svojo korist in kvečjemu še na koristi cerkve, za ljudske koristi se pa nikdar niso veliko brigali. Zato bi bilo pač dobro, da bi nastopile vse napredne stranke pri volitvah

v enotni napredni fronti,

v kateri bi bili zbrani vsi oni Slovenci, ki resnično napredno, narodno in ljudsko mislijo ter čutijo. Žal, da zaslepljeni vodstvi SKS in NSS ne vidita nujne potrebe skupnega nastopa proti klerikalcem, čeprav so na deželi za skupen nastop celo mnogi preprosti samostojni kmetje.

Naša država je morala s svojima zaveznicama Češkoslovaško in Rumunijo

ostro nastopiti proti Madžarski,

ki se nikakor noče pomiriti in sprijazniti z novimi razmerami. Z raznimi tolpmami vznemirjajo Madžari neprestano svoje sosede, ki tega niso več hoteli prenašati in so te dni poslali naše države, Češkoslovaške in Rumunije v Budimpešti izročili madžarski vladi oster opomin, da poskrbi za red na mejah in da onemogoči na Madžarskem večno agitacijo, ki stremi za tem, da pride do vojne med Madžarsko in njenimi sosedi. Temu opominu so se pridružili tudi zastopniki Francije, Anglije in Italije in vse to je izzvalo na Madžarskem veliko potrtost, ker iz tega vidijo Madžarji, da so njihovi sosede složni in odločeni v slogi zatreči vsak madžarski poizkus, polastiti se dežel, ki jih je Madžarska morala po mirovni pogodbi odstopiti svojim sosedom kot edinim praviim gospodarjem. Sedaj bo menda malo več miru na naši meji proti Madžar-

ski, ker se je Madžarom povedalo, da se ne pustimo izzivati.

Z Italijo se še vedno nahajamo tam, kjer smo bili, t. j. v neurejenem razmerju. Zadnja poročila sicer pravijo, da namerava

Italija odnehati

in resnično predložiti državni zbornici pogodbo z Jugoslavijo v svrhu, da jo parlament odobri. Ministrski predsednik Mussolini je te dni zagotavljal brzojavno našega zunanjega ministra, da bo Italija izvršila pogodbo in dogovore glede jadranskega morja in v Beogradu so prepričani, da se bo v februarju to res zgodilo. Bomo videli.

V splošneevropski politiki je najvažnejši dogodek zadnjega časa

nastop Francije proti Nemčiji,

ki je nastal zato, ker zahteva Francija brezpogojno, da plača Nemčija vso vojno odškodnino v določenem času. Ker Nemčija tega ne more ali noče storiti, so francoske čete za-

sedle del nemškega ozemlja ob reki Ruri, na katerem se nahajajo ogromne tovarne in premogokopi. Seveda je zaradi tega nastalo v Nemčiji nepopisno razburjenje, po vsej državi se vršijo burne demonstracije, povsod visijo v znamenje splošne žalosti črne zastave. Tudi na ozemlju, ki so ga zasedle francoske čete, je nemški odpor popoln. Ne odpor z orožjem, pač pa gospodarski odpor, ker nemški premogokopi ne dajo premoga niti za Francijo niti za Belgijo, tudi če bi bil plačan takoj pri naročilu v gotovini. Do težkih konfliktov bo prišlo med obema državama in tu je ravno jedro evropskega vprašanja: dokler ne pride do popolnega miru med Francijo in Nemčijo, ne bo popolnega miru v Evropi. Prej ali slej se bo moral najti način, kako naj se odstranijo težka nesoglasja med Francijo in Nemčijo, ker tako stanje, kakor vlada sedaj, je nevzdržno — ne samo za neposredno prizadeti državi, temveč za vso Evropo.

Dopisi

Toplice na Dolenjskem. Sokol v Toplicah vrlo lepo napreduje. Pred kratkim je priredil gledališke predstave «Domen», «Protekcija» ter z naraščajem «Ptičji kralj». Vse prireditve so bile lepo obiskane. Igralci so dobro rešili svoje vloge. Posebno šaloigra «Protekcija» je vsem ugajala. Na Silvestrov večer pa se je vršila igra enodejanka «Bratranec», pri kateri so se vsi prav od srca nasmejali. Po igri se je razvila v telovadnici prosta zabava s petjem in plesom. Prireditve je prinesla blagajni lep dohodek. — V nedeljo 14. t. m. se je vršil občni zbor Sokola z volitvijo odbora. V odbor so izvoljeni: starosta br. dr. Konvalinka; podstarosta br. Drag. Gregorc, nadučitelj; tajnik br. Branko Salmič; blagajnik br. Ig. Sitar; načelnik br. Josip Lavrič in načelnica sestra Otilija Zemljakova. Tudi drugi odborniki so vsi vrli, delavni člani društva, ki bodo zastavili vse moči, da bo Sokol dobro napredoval. — V nedeljo 21. t. m. se vrši sokolska maškarada. V programu je tudi še več gledaliških predstav, ki se bodo priredile še v tej sezoni.

Črnomelj. Pred kratkim je požar upeljal hišo posestnika Maleriča v Vojni vasi. Zažgala je Benedikova lokomotiva, ki vozi drva iz Bukovja. Črnomalska požarna bramba se je to pot res imenitno postavila in če ne bi gasilci tako krepko in celo dobesedno z rokami branili pred ognjem,

bi šla vsa vas. Radovedni smo, kako se bo milijonarska družba izkazala hvaležna požrtvovalnim gasilcem.

Semič. Letošnja blaga zima baje prav blagodejno vpliva na glavice raznih semiških veljakov, ki se bojé nove šole le zaradi tega, ker jih je neki nepridiprav nahujskal, češ, šolo zahteva učitelj in pa «Sokol», da bo šolo lahko imel za svoj «Dom». S takimi izmišljotinami plašijo nevedno ljudstvo in celo g. župnik pobira podpise proti novi šoli. Najbolj hujskajo proti sedanjemu šolskemu vodji, češ, da bi si z novo šolo rad pridobil prav ugodno stanovanje. To je prav slabotna podlaga za tako brezvestno hujskarijo med ljudstvom, kakršno netijo tukajšnji veljaki proti učitelstvu, ki pri šoli ni prav nič prizadeto. Da je šola sedaj zaprta po ukazu višjega šolskega sveta, temu je kriv bivši občinski odbor z županom P. in veljakom D. na čelu, ki nista šole pustila graditi že pred vojno, ko je bila v ta namen že zbrana potrebna vsota 32.000 kron. Toda župan je vsoto raje vtaknil v vojno posojilo. Vsakdo lahko izprevidi, za koliko je prizadeta občina in predvsem mi davkoplačevalci, ki bomo sedaj morali plačevati visoke vsote, ako bomo hoteli postaviti šolo, kakršna bi bila že pred vojno lahko delala čast naši občini. Potemtakem bi onemu gospodu, ki je dne 24. decembra l. l. v šoli imel dolg govor, svetovali le eno: naj enkrat pove resnico in naj ne laže javno, da Sokoli hočejo šolo za sebe. Hrup, ki ga delate med ljudstvom, je popol-

Na prvi pogled bi res morala reči vsaka ženska, da je lep. Toda ako bi ga opazovala natančneje, bi skoro prišla do prepričanja, da je zopern človek. In res! Nikdo ga ni maral, kdor ga je poznal. Kajti bil je neoliban in grob, povrhu pa še velik skopuh. „Kaj pa je mislila Vrtnarjeva Nežika, da je vzela tega človeka! Poglej no, ali spadata skupaj! Nežika kakor rožica — on pa tak štor!“ je šepnila stara, izkušena ženica svoji sosed.

„Prav imaš! Poglej, še čevljev nimam novih — pa gre na poroko! To ti mora biti velik skopuh! Nežika bo še reva pri njem, meni se kar smili!“

„Kam je vendar gledal stari Vrtnar, da je dal svojo najmlajšo takemu „plašarju“! Ni čudno, da je reva tako žalostna; jaz bi bila tudi, če bi bila na njenem mestu.“

Duhovnik je blagoslovil mlada novoporočenca in ju nato nagovoril s presrčnimi besedami. Nežika ga je poslušala vdana v božjo voljo in šele sedaj ji je postalo jasno, kaj je storila, ko se je dala zavezati z železnimi verigami v zakonski jarem, iz katerega jo reši edinole smrt... Postal jo je nezno

in zaihtela je na glas... Ljudje so mislili, da so vplivale nanjo mehke duhovnikove besede, v resnici pa se je revica v tem trenutku zavedla, da bo nesrečna vse svoje življenje.

Zenin jo je prijel za roko in jo odpeljal iz cerkve; svatje so jima sledili par za parom...

„Zakaj sem te spoznala, Lovro, da bom sedaj večno nesrečna? Zakaj si prihajal k nam na počitnice? Oh, tamle doli nekje je oni studenček, kjer sem bila prvič tako nepopisno srečna! Tamle doli je zmrzoval Tominčev Tonček zaradi mene in tebe... Oh, pomlad moje mladosti je izginila na mah — za večno sem izgubljena zate, dragi, nikdar več ne morem biti tvoja... Le bodi srečen drugje, ako pri meni nisi upal najti prave sreče, le izpolni željo materino in očetovo! Jaz te ne preklinjam, prerada sem te imela... Bodi srečen ti, ko jaz ne morem in ne smem biti! Zbogom, Lovro, zbogom, tvoja Nežika ti vse odpušča!“

Tako je premišljevala žalostna nevesta sama pri sebi, ko je stopala počasi ob strani svojega moža.

Zenin se je pač malo zmenil za to, ali je njegova ženka vesela ali žalostna. Mogoče njene žalosti niti opazil ni, pa tudi če bi jo bil, mu to ne bi bilo dosti mari. Nežika je njegova, Vrtnar mu je odštel lepo vsoto za doto in to je glavna stvar. Denarja je potreboval in tega je dobil.

„Se bo že naveličala kremžiti!“ — je mrmral sam s seboj — „potem bo pa že boljše volje, ako pa ne, mi pa tudi presneto malo mari!“

Tri dni je trajala svatba; vsega je bilo v izobilju, saj se je omožila hči najpremožnejšega posestnika v vsem Lonku. Godci so igrali ponoči in podnevi, vse je bilo veselo, staro in mlado je plesalo. Tudi Vrtnar in Vrtnarica sta se zasukala parkrat.

Pa vse mine, minulo je tudi veselo ženitovanje. Nežika se je že malo pomirila; vdala se je v svojo usodo, saj je uvidela, da je tako najbolje.

„Kaj bi tožila!“ — je tolažila sama sebe — „saj mi sedaj itak nič več ne pomaga; kar je, je!“

Še materi ni hotela priznati, koliko da trpi. Zakaj naj bi težila še njej srce? Ali ni dosti, da trpi sama?

In prišel je čas ločitve. Nežika je morala z možem na novi dom: na Tičji vrh. Težka ji je bila ločitev od drage matere, od ljubega očeta. Težko se je poslovila od one sobice, kjer je bila včasih tako srečna ob Lovrovi strani — pa tudi sama — težko je zapuščala prijazne griče, kjer je prebila dneve srečne mladosti, težko je stopala mimo onih gozdov, ki so jo spominjali minule sreče. Z bolestjo v srcu se je blizala kraju, kjer je imela nastopiti kot samostojna gospodinja.

Najtežje pa ji je bilo gotovo slovo od dobre matere; šele sedaj se je Nežika prav za prav zavedla, kaj ji je bila blaga mati, ko je ne bo več imela vedno v svoji bližini.

„Mati, sedaj, ko odhajam od vas, vas prosim, da mi odpustite, ako sem vas kdaj kaj razžalila... odpustite mi, saj mi je sedaj tako žal... Ako bi smela še za naprej ostati pri vas, mati, nikdar več vas ne bi žalila niti z besedo niti z dejanjem...“

„Ne govori tako, Nežika! Dobra hči si bila. Naša vrata so ti vedno odprta. Pridi, kadar te bo vleklo srce, midva te sprejmeva vedno z odprtimi

nema jalov, saj večina že vé, da bi občina iz šole rada napravila kaplanijo, za kar bi omenjeni gospod govornik dal nekaj kamenja od Nemškega viteškega reda. O tem si nikar ne delajte velikih skrbi: kaplanija šole ne bo dobila! Delujte z zvitimi lažmi in hujskarijami, kakor hočete, enkrat se boste že naveličali, če ne vi, se bo pa ljudstvo, ki vas je že itak sito in vam ne mara več nasedati.

Bela Krajina. Po Beli Krajini se sedaj širokoustijo razni dolgosukneži. Niti pri pridigi ali v spovednici niste varni pred politično besedo. Posebno zavetišče raznovrstnih hujskarij pa tvorijo vinske kleti, kjer se pridno udriha čez državne uredbe ter se agitira za komunistično republiko ali pa za klerikalno avtonomijo. Posebno nekemu mlademu kaplančku je v Beli Krajini zrastel greben, čeprav tukaj ni ničesar izgubil, saj je avstrijski državljani. Pa je že tako, da pri nas vsak klativitez prej najde podporo pri oblastih kakor pa domač uradnik ali učitelj. Ta nima nobene prave zaslombe, pa naj še toliko dela za javni blagor, priznanja ne dobi nobenega, pač pa mu za vsako malenkostno in človeško zmoto grozi — disciplinarna preiskava. Različni dolgosukneži pa znajo najti zaščito, molzejo kmeta kakor gož kravo, a za hrbtom si pri pogrnjenih mizah brijejo norce iz vsega, kar jim ni po volji. Prirejajo razne ponočne »domače« zabave in da se preveč ne upijajo, požirajo tudi namizno olje, ki baje preprečuje, da alkohol ne razburja nežno čutečih živcev... Ej, dragi Belokranjec, ali se ti odpirajo oči? Ali še zdaj ne uvidiš, da gre vse to na tvoj račun, ker še vedno preveč rad verjameš sladkim besedam priljubljenih dolgosuknežev. Oni se mastijo, ti pa suho žvižgaš. Vino se težko proda, drugih dohodkov nimaš, otrokom pa je le treba obleke in kruha. Davke moraš plačevati, pa še za zvonove in druge ropotije ti naj kaj ostane? Kake izdatke pa imajo gospodje v dolgih suknjah? Kvečjemu, da kupijo kak predpasnik za »zavber« dekleta ali pa da si nabavijo laško olje za tolažbo živcev... Oni živijo brezskrbno, ti Belokranjec pa s strahom gledaš v bodočnost in si ubijaš glavo, kako boš izlezel iz dolgov, da ti boben ne zapoje pred hišo. Kdo pa tebi kaj dá? Morda farovž? Pojdi in poizkusi! Poznal sem kmeta, ki je vedno gostil duhovne gospode, kar si je seveda štel v posebno čast. Ko ga je končno nesreča pritrla na rob prepada, je prosil župnika, ki je včasih bil njegov stalni

gost, naj mu gre za poroka v posojilnico. Dobil je odgovor: »Sram te bo! Delaj kakor jaz, pa ti ne bo treba iskati porokov!« Taka je farovška hvaležnost. Obupani kmet se je nato obrnil na svojega soseda, katerega je poprej on sam na župnikovo besedo smatral za najhujšega brezverca in liberalca. Prosil ga je, naj mu gre za poroka — in sosed mu ni odrek, storil je svojo moško dolžnost in nesrečnega rešil beraške palice. Takih vzgledov je veliko in je morda med vami kdo sam kaj sličnega doživel. Dragi Belokranjec, postani enkrat previden! Bližajo se volitve in kakor večje te pričenjajo obletavati vsiljivi priganjači v dolgih suknjah. Zdaj ti objublajo vse, karkoli ti poželi srce. Ali jim boš zopet nasedel? Ne poslušaj jih, Belokranjec, pokaži jim vrata. Začni misliti s svojimi možgani! Ako znaš sam obdelovati polje in nositi težke gospodarske skrbi, boš tudi toliko razumen, da se boš znal odločiti za volitve in ne potrebuješ pouka od kaknega mlečnega kaplančka. — Belokranjci bomo svoj glas oddali demokratičnemu kandidatu!

Selška dolina. (Na naslov poštne uprave.) V Dolenji vasi pri Selcih je poštni nabiralnik pri nekem trgovcu, ki bi imel prodajati tudi dopisnice in druge poštne vrednote. Sedaj se mu to očitno več ne izplača, in vaščani morajo pol ure daleč po dopisnice. Pisma in časopisi leže pri njem po cel teden in po hiši. Če pride kdo vprašat, izve, da ni nič. Zahtevamo odločno, da poštna uprava napravi red.

Gornji Logatec. Pri nas je zavelo čisto novo življenje na kulturnem in političnem polju. Pripravlja se ustanovitev samostojnega »Sokolskega društva«. S pomočjo napredne korenine, starosta Gostiše, upamo že letos zgraditi skromno dvorano, ki bo služila telovadbi in drugim kulturnim namenom. Že danes pridno telovadijo člani in članice, pa tudi deca rada poseja sokolsko telovadnico. Dramatični odsek snuječega se »Sokola« je v nedeljo dne 14. t. m. pod spretnim vodstvom br. Ritmaniča uprizoril dve ljubki igrici: »V Ljubljano jo dajmo« in »Brez otrok«. Predstava je uspela v vsakem oziru. Čudili smo se, kaj se dá z marljivostjo in vztrajnostjo doseči v tako kratkem času in to z ljudmi, ki so prvič v svojem življenju na odru in niso imeli niti prilike videti gledališča od znotraj. V imenu hvaležnih gledalcev izrekamo željo, da bi se to navdušenje ne poglelo,

ampak, če mogoče, še stopnjevalo. — Pa tudi politično se giblje. Velika večina občanov je organizirana v demokratiški stranki. Naš kritični položaj na meji se mora zboljšati le, ako dobimo zaslombe v sredini države. To zaslombo pa nam more dati le velika državna stranka, ki ji je enako sveta meja na severozapadu kot ona na vzhodu in jugu, to je naša demokratiška stranka, ki je združila v enaki ljubezni brate vseh treh plemen.

Raka pri Krškem. Pred desetimi leti je prišel iz Škocijana na Rako kot kaplan znani klerikalni rogovilež Janez F. Pet let je vršil službo kaplana na Raki, l. 1917. je opustil maševanje. Radi obupa, ker je vse imetje po lastni krivdi izgubil, se je udal pijači. Škof ga je nato suspendiral. Ker je ostal v farovžu na hrani dolžan, ga je bivši župnik Borštnar tožil in mu vse, kar je še imel, prodal. Usmilil se ga je bivši župan Bajc kot lastnik nekdanjih graščinskih hlevov in mu je dal stanovanje v »štali«. Že pet let je živel brez vseh sredstev, hodil je okrog po fari in dobil pri usmiljenih ljudeh živež, posebno je rad zahajal okrog vinskih hramov, kjer se je večkrat tako napil, da je v jarku obležal. Hodil je vedno opravljen kot katoliški duhovnik, kar je posebno pri šolski mladini škodovalo ugledu duhovskega stanu. Kadar mu je trda predla, se je pečal tudi z drugimi nedopustnimi posli, in ga sedaj marsikje preklinjajo. Videlo se mu je, da je nesrečen, ker je duhovnik. Ker je bil njegov položaj popolnoma uničen radi klerikalne stranke, ki ga je vrgla na cesto kot izžeto citrino, so ga tudi njegovi duhovni sobratji pustili na cedilu. Sedanji župnik Škerjanec, ki je tudi širok Slovenije znan po svojem rogovilenju zoper vse, kar ne trobi v klerikalni rog in ki je v marsičem podoben Janezu F., ga je v svoji krščanski ljubezni hotel spraviti pod kuratelo. Sodišče in zdravniki so bili drugačnega mnenja, da takega, ki nič nima, ni spravljati pod kuratelo in nazadnje je le še bolj duševno zmeden tisti, ki mu je nasedel. Vsemu temu za Janeza F. in župnika Škerjanca mučnemu položaju je pa tukajšnje županstvo napravilo konec. Dne 28. decembra m. l. je dalo županstvo ubogega bivšega kaplana odgonskim potom iztirati iz Rake v njegovo domovno občino Medvode radi tega, ker je postal nadležen javni milodarnosti. Iz vsega tega se vidi, kam dovede človeka klerikalna strankarska strast, katere žrtev je bil Janez F. Njegovi duhovni sobratji so ga pustili

v največji bedi in pomanjkanju. Njega sam ljubljanski škof se ga ne usmili, čeprav je vse svoje sile izrabil po škofovem navodilu za klerikalno stranko, dasiravno bi ga lahko rešil iz bednega položaja in mu omogočil kje v kakšnem samostanu človeka vredno življenje. Starši, pazite na svoje otroke in jih ne silite v semenišče, če nima fant za to posebnega veselja, ker drugače je največji revež in lahko tako zabrede kakor kaplan F. G. župniku Škerjancu pa hodi povedano, da naj se preveč ne izpostavlja za propadajoči klerikalizem in naj bo v svojih pridigah bolj zmeren, ker drugače se mu lahko kdaj pripeti slična usoda. Mnogo cvetk se je nabralo, g. župnik, o vas v minulem letu, katere bomo še obelodanili, ako se ne boste držali v mejah zakona in dostojnosti pri pridigah in izven cerkve; saj vam je znano, kako je bilo, ko je prišel škof vodit preiskavo proti vam. Gradiva je dovolj! Ako obljubite prihodnjo nedeljo pri pridigi, da se poboljšate, potem vas bomo pustili v miru, ako ne, bomo pa poskrbeli, da izve tudi širša javnost, kakšnega pastirja ima ljubljanski škof. Pišemo neradi, ali kadar bo mera polna, bo jo, g. župnik. Zatorej bodite previdni in — pametni. Vam pa, g. škof, svetujemo, da primete župnika Škerjanca malo za ušesa.

Izlake pri Zagorju. Socijalni demokrati vse objublajo, ne naredijo pa ničesar. Rudarji v Hrastniku, Trbovljah in v Zagorju so se teh obljub že naveličali. Ravno tako so se naveličali obratnega vodje Č., ki ima na hrbtu marsikaj še izza nekdanjega časa. Ta sprejema delavce. Brez njegovega podpisa ravnatelj delavca sploh ne sprejme. Čudno se mi zdi, da je g. Č. na takšnem mestu in da se po njegovem nasvetu zavračajo deloprosilci. — Prizadeti deloprosilec.

Šoštanj. Prostovoljno gasilno društvo je dne 6. t. m. priredilo v hotelu »Jugoslavija« društveno prireditev s tombolo in plesnim venčkom, ki je nudila vsem gostom krasen užitek. Gmotni uspeh, ki ga je društvo doseglo, je nad vse pričakovano razveseljivo. V velikem delu se je zahvaliti g. in ge. Schwarz za brezplačno prepustitev prostorov in izborni postrežbo, potem pa vrlim šoštanjskim gospod in gospodičnam, ki so oskrbele šopke in pecivo ter požrtvovalno sodelovale v šotarih. Zahvala gre tudi bratskima društvoma iz Družmirja in Velenja, za polnoštevilno udeležbo. Društvo se zahvaljuje vsem, ki so k uspehu pripomogli z dobitki ali na kak drug način. Prav posebno zahvalo pa izreka g. okrajnemu glavarju in uradništvu v Slovenjgradcu za velikodušni dar. K ugodnemu poteku prireditve je seveda največ pripomogla mariborska godba »Drava«, ki je za program izbrala svoje najlepše točke in je bila prav marljiva. V naprej se veselimo, da jo bomo zopet lahko slišali dne 27. svečana na drugem obrtnem plesu šoštanjskega obrtnega društva v hotelu Union, kamor vabimo goste, da nas zopet v najlepšem številu posetijo. Čisti dobiček je namenjen za podpori sklad in za pomoč obrtno nadaljevalni šoli, ki je letos brez vsake državne podpore. Na svidenje!

Frankovci pri Ormožu. V nedeljo 7. t. m. zvečer, nekoliko pred 6. uro, je izbruhnil ogenj v starem gospodarskem poslopju g. Martina Ivanuša, tukajšnjega župana. Ogenj je zažgal hudobna roka. Vse je do tal zgorelo. Škoda je velika, ker je zgorela vsa krma, slama, vozovi itd. Pomagajte!

rokami! Bodi dobra žena, kot si bila dobra hči! Postrezi možu in potrpi s staro materjo njegovo, tudi če bi bila sična. Stari pač mislijo dobro, pa so včasih malo preveč sitni. Stori vse, da se bosta z možem dobro razumela — in ne bo ti nič hudega!

„Mati — tu imate sliko in pisma njegova! Spravite jih vi, kajti uničiti jih ne morem, s seboj vzeti jih pa ne smem, da ne pridejo možu v roke... Težko zapuščam tole sliko, ki mi je bila tolikrat v tolažbo — ah, sedaj je pa ne bom nikdar več videla. Sedaj sem postala žena drugega in na Lovra moram pozabiti! Moram — če še tako težko! Pač bi bila mnogo srečnejša, ko bi smela poročiti njega, ki sem ga res ljubila... pa že ni bila božja volja tako. Mati, spravite to in ne kažite nikomur.“ — In poljubila je zadnjikrat njegovo sliko... Solze so se ji udrle po licih, dobra mati pa jo je tolažila:

„Ne bodi žalostna! Vedi, da je moralo biti tako! On je šel v semenišče, saj je bil že od Boga tja poklican. Zato ne žaluj preveč, boš že pozabila.“

„Ravno to me tolaži, da je šel v semenišče. Vsaj vem, da ga tudi nobena druga ne bo imela... Lovro je vendar možbeseda: ti ali nobena!“

Tekala je iz sobe v sobo, kot bi hotela še enkrat videti vse, kar ji je bilo vedno tako drago in kar jo je spominjalo na srečno preteklost v varnem zavetju materinem.

Ko sta stopala z možem po bregu nizdoli, se je nešteto krat ozrla nazaj k svoji rojstni hiši — in ji pošiljala zadnje pozdrave, dokler nista izginila za ovinkom in dospela v prostran bukov gozd, odkoder ni bilo več mogoče videti bele vasice. Hitela sta po slabem potu, kolikor sta pač mogla in dospela srečno v dolino. Pa tudi v dolini sta jo mahala peš naprej. Luka v svoji skoposti niti prvi dan ni privoščil svoji ženi, da bi najel voz ali sani, to bi ga preveč stalo.

„Jeli, Luka, saj bova večkrat šla obiskat moje starše, posebno ako bi mi bilo zelo dolgočas po domu?“

„Glej jo! Kaj vprašuješ? Kadar boš hotela! Ako jaz ne bom utegnil, pojdeš sama. — Pa tudi mati in oče bosta večkrat prišla k nama, jeli? Kar

boš hotela, vse ti bo dovoljeno! Od sedaj naprej boš ti gospodinja v moji hiši in kar boš rekla ti, to se bo moralo zgoditi!“

„Sem slišala, da imaš zelo hudo mater, jaz se je kar bojim...“

„Ne bodi neumna! Mati sedaj nima nič več ukazovati; od danes naprej si gospodinja ti — in ne več mati! Sicer pa upam, da se bosta že razumeli!“

„Dobro, Luka, in jaz bom gledala, da ti bom gospodinjila po volji!“

(Dalje prihodnjič.)

Pouk v angleščini.

Gašper je slišal od Ožbovta, da se dá angleško naučiti tako, da se vzame v usta vroč krompir ter se govori nemško. Gašper napravi takoj poizkus, vzame kislega obraza prav vroč krompir v usta, ga še z bolj kislim obrazom pogoltne, a se zdajci spomne, — da ne zna nemško.

Ves opečen zamrmra v divji jezi: »Le počakaj, Ožbovt, tudi ti še boš žrl vroč krompir za prazen nič...«

LOTIMO SE PRIDELOVANJA SEMENA!

Naša dežela je sedaj po preobratu poklicana, da se peča v večji meri tudi s pridelovanjem semena. Na to stran je bilo do sedaj malo dela, sedaj je pa treba, da se tudi tega dela poprimemo. Za semena bi se dalo v naši deželi veliko več dobiti, na drugi strani pa veliko več prihraniti, kajti za semena izdajamo vsako leto na stotisoče denarja v tuje države. Danes je semenska trgovina z vnanjimi državami močno otežkočena in silno draga, tako da nastane vprašanje, zakaj se ne bi doma poprijeli tega pridelovanja, vsaj pri tistih rastlinah, ki pri nas dobro uspevajo in dajejo tudi pri nas dobro seme. Pridelovanje semenskih rastlin se namreč bolj izplača kakor pa dotičnih rasilin v svrhu navadne uporabe. Naše podnebje in krajevne razmere so pa tako ugodne, da bi se dala marsikatera semena z najboljšim uspehom doma pridelovati. Trebalo bi le primerne organizacije med pridelovalci in odjemalci, da bi bil kupčijski uspeh vnaprej zagotovljen.

Izmed poljskih semen so se do sedaj v naši deželi prav uspešno pridelovala semena različnih detelj, zlasti domače detelje, potem repe, korenja, lanu, konopelj, različnega fižola itd. To pridelovanje naj bi se povzdignilo in razširilo.

Zelenjadna semena se v večji meri niso pridelovala, dasi imamo tudi za to ugodne pogoje in prilike. Pri nas bi kazalo razširiti pridelovanje zeljane semena in drugih zeljnatih rastlin, solatnega semena, čebulnega semena in čebulka, graha in vrtnega fižola itd. itd.

Ob primerni organizaciji bi se lahko tudi najmanjši posestniki pečali s pridelovanjem enega in drugega semena. Take male množine bi se morale zbirati in oddajati v večjih množinah na semenske trgovce.

Pa tudi s pridelovanjem posameznih cvetličnih semen bi se dalo pričeti pri vrtnarjih in takih ljubiteljih cvetličarstva, ki imajo zmisel za to. Naše napredno žensstvo bi lahko začelo na tem polju ledino orati. Pričeti bi bilo seveda le s poedinimi vrstami poletnih cvetic. Potrebno seme za domačo porabo se že marsikje prideluje. Odvišne množine zanesljivo vzgojenega blaga bi se lahko oddajale v semensko trgovino s točno navedbo imena in dotične vrste. Trebalo bi le primerne organizacije. Pridelovanje semena, enega ali drugega, je postalo danes največjega pomena za našo deželo in zato je potrebno, da se začnemo tudi na to stran pripravljati.

KJE IMAMO NAŠ KOMPOST?

Po ogromni večini nikjer! Naši gospodarji poznajo izmed domačih gnojil samo hlevski gnoj ali živinski gnoj, kakor mu navadno pravijo. Tudi gnojica je v pretežnih slučajih v njem zapopadana. O kompostu pa ni ne duha ne sluha. In vendar ga štejemo med posebno važna domača gnojila. Če se ozremo malo naokrog po tujem svetu, vidimo kraje, kjer imajo kompost pri vsaki hiši in kjer se travniki izključno s kompostom gnoje. Take kraje imamo n. pr. po Nemčiji. Po teh krajih dobijo s pomočjo komposta veliko bogatejše košnje. Tudi pri nas bi se dalo veliko več pridelati, ako bi začeli nabirati kompost. Za travnike je dober kompost najboljši gnoj in prav po naših krajih bi nam lahko veliko zalegel, ker nam manjka hlevskega gnoja za travnike. Ravno tako

važen in izvrsten je kompost za vinograde. Do sedaj pa ga poznajo pri nas samo vrtnarji in večji posestniki. Vrtnarji ga delajo, da ga imajo za gnojenje vrta, za napravo gnojnih gred (leh), za cvetlice itd.

Kompost dobivamo s tem, da nabiramo in spravljamo na kup najrazličnejše tvarine in odpadke, ki nam na kupu segnijo in razpadejo v črnorjavo prsteno tvarino, podobno črni prsti. Na kompost spravljamo blato iz dvorišča in cestno blato, trebež iz obcestnih jarkov, trebež iz travniških jarkov, blato iz luž in ribnjakov, pripravno drugo prst, zidni sip, pepel, plevel in druge rastlinske odpadke in ostanke, stranišni gnoj, razne živalske ostanke itd. Kar pride takih in enakih odpadkov pod roko, naj se zmeče na kompost in tam poravna in potlači. Med letom naj se kompostni kup parkrat prekoplje, da se tvarine enakomerno pomešajo in razdele in da se na ta način tudi enakomerno razkrajajo. Pri tej priliki kaže primešati kompostu tudi stranišnega gnoja ali pa gnojnične gošče. S takim primešavanjem pospešujemo razkroj in bogatimo kompost na gnojilni vrednosti. Dober kompost se mora pridelati, ravno tako kakor dober hlevski gnoj, in pridelati ga bomo, če bomo z njim pravilno ravnali in ga skrbno obdelovali, dokler leži na kupu. Med kompostom in kompostom so velike razlike, ki gredo rade tudi na rovaš slabega dela!

MEJE MED NJIVAMI.

Veliko rodovitnega prostora se zgubi pri nas z mejami. Če bi seštel ves ta prostor, ki ga zavzemajo meje v posameznih občinah, bi prišli do razsežnih površin ali ploščin. Ne rečem, da so ti prostori popolnoma izgubljeni ali zavrženi. Nekaj trave se na njih pridelava, toda škoda, ki jo imamo in trpimo po teh mejah, je navadno večja kakor je pa korist. Zato naj se v ravnih legah meje med njivami raje opuščajo, oziroma skrbijo na najožji prostor, in sicer povsod tam, kjer niso neobhodno potrebne.

Take meje so namreč pribežališča in gnezdišča za miši in drugo škodljivo golazen. Ako se mišja nadloga tako množi po naših krajih, moramo to pripisati tudi tem mejam, ker dajejo mišim varno zavetje. Ravno tako se pa po teh mejah širi različen plevel in prenašajo razne rastlinske bolezni. Treba se je le malo zanimati za vso rast po teh mejah, da se prepričamo o tem.

Zato naj se pa te meje po možnosti odpravljajo ali pa zožujejo. Zlasti na lastnih zemljiščih jih ni treba v tem obsegu, kakor jih danes nahajamo. Drugače je seveda z mejami ob tujih zemljiščih. Tukaj jih moramo imeti in vzdrževati, pa tudi tukaj naj ne presegajo najpotrebnejše širine. Naj se zožujejo! Ti prostori naj bodo res le meje in nič drugega!

MRŠAVA ŽIVINA.

Mršavost pri živini je zmeraj znak slabega počutka. Mršava je ušiva živina, mršava je živina, ki zmrzuje itd. Če se živina dobro počuti, razodeva to jasno po svoji koži, tako da lahko rečemo, da je živalska koža pravcati barometer za boljši ali slabši počutek. Kratka in svetla dlaka je zmeraj znak dobrega počutka, dočim je mršava dlaka zmeraj znak slabega počutka, naj že prihaja od koderkoli, ali od mraza, ušivosti, pomanjkanja potrebne krme in potrebne střežbe itd.

Letos bo po naših hlevih zopet dosti mršave živine. Kriva bosta te-

mu pomanjkanje krme, pomanjkanje črje in zima. Proti pomanjkanju krme se je letos težko boriti, ker je presplošno. Kar pa lahko storimo, je to, da živino vsaj dobro negujemo, da jo redno snažimo in da jo varujemo pred mrazom, kadar bo nastopil. Z dobro črjo in z varstvom pred neugodnimi vplivi mrzlih hlevov bi se dalo veliko dobrega doseči. Na ta način bi se mnoge živali lahko ubranile mršavosti. Če bomo pa živali ob letošnji slabi krmi še zanemarjali in če se ne bomo nič brigali, ali so hlevi mrzli ali ne, potem ni nič čudnega, če se živina slabo počuti in če nam postane mršava.

Mršava živina je vselej opomin, da ni vse v redu. V tem slučaju je dolžnost živinorejca, da pomaga. Če postane taka živina povrh še ližava, potem je to znak motene prebave in pomanjkljivega presnavljanja.

Bodimo tedaj na vse to pozorni in storimo vse, kar je v naši moči, da se varujemo pred mršavostjo. Mršava živina slabo uspeva in ne daje primernega užitka.

UPREZANJE KRAV NAMESTO PAŠNE REJE.

Pri nas imamo kraje, kjer ne pridejo živali tako rekoč svoj živ dan ven iz hleva. Da se po takih krajih ne more živina uspešno razvijati in da ne more dajati takega užitka kakor po pašnih krajih, je več kot jasno. Vedna stoja po temnih hlevih ni dobra. V resnici tudi vidimo, da so po teh krajih krave slabše razvite kakor voli. Ti imajo zadosti hoje in gibanja na planem.

Ta razlika v življenju in razvoju krav in volov nam vsiljuje misel, da bi bilo tudi za krave dobro in boljše, ako bi se po malem uprezale, kakor da stoje leto in dan v hlevu. S hojo in z delom bi si te živali več pridobile kakor s stojo v hlevu. Take živali bi se bolj razvile, bolj utrdile in tudi za plemensko rabo bolj usposobile. V drugo bi se pa vsa reja bolj izplačala. Res, da bi s tem odpadlo nekaj mleka, toda delo bi bilo več vredno kakor tista količina mleka, ki bi odpadla vsled dela. Vobče bi imeli pa več uspeha s tako rejo na našem malem posestvu. Število krav bi se na ta način tudi dvignilo in z njimi vred tudi vse mlekarstvo. Na delo bi se morale privajati seveda že kot telice.

Izglede za uprezanje telic in krav že imamo, tako n. pr. v okolici Sodražice in po raznih drugih krajih. V Sodražici je bilo pred leti veliko večje število volov kakor pa krav, danes je pa nasprotno. Ljudje z mlekarstvom in s prirejo mlade živine veliko zaslužijo. In tako kakor telice bi kazalo pri nas uprezati tudi mlade bike. S tem bi naša bikoreja veliko pridobila. Ne le, da bi se te živali z uprezanjem laže in bolj krotile in bi se laže rabile za plemenitev, one bi nam tudi dlje časa vzdržale in se ne bi tako hitro vlenile in zdebile, kakor se to sedaj godi, ko nam lenarijo po hlevih. To bi bilo velike vrednosti ne le zaradi tega, ker bi dobre plemenjake lahko po več let izkoriščali, ampak tudi zaradi tega, ker bi prišli na ta način še najlaže v okom velikemu pomanjkanju bikov. Kjer so tedaj razmere za rejo in uprezanje krav količkaj ugodne, naj bi se naši gospodarji tega uprezanja z vso silo poprijeli! S tem bi se povzdignila naša kravreja in z njo vred tudi vsa naša bikoreja.

Priporočajte in širite „Domovino“!

Gospodarstvo

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredi v tretjem tednu meseca januarja t. l. sledeče poučne tečaje in predavanja:

V nedeljo dne 21. t. m. v Moravčah pri Litiji po prvi maši (o suhem cepljenju in stratificiranju trt), ob 14. uri istotam (praktični tečaj o reznji trt, okrajni ekonom Kafol);

na Javorju pri Litiji po maši v šoli (o izobrazbi kmeta, o racionalnem gnojenju, o živinoreji, pomočnik okrajnega ekonom Jereb);

v Selcih (o povzdigi »vine, o živinorejskih zadrugah, pomočnik okr. ekonom Hladnik);

na Vinici ob 10. uri (o kmetijskem združništvu in reji živine, pomočnik okrajnega ekonom Konda);

v Št. Jernejju po prvi maši v šoli (o živinoreji, mlekarstvu, izboljšanju gospodarskih stavb, živinorejski inštruktor Gregorc);

na Breznici p. Žirovnici v novi šoli ob 14. uri (o koristi čebelarstva z ozirom na kmetijstvo, čebelarski potovalni učitelj Okorn);

v Prevaljah (anketa za mežiško dolino v svrhu določitve smernic pospeševanja kmetijstva, okrajni ekonom Wernig);

na Bistrici v Prekmurju (o reji živine, o izboljšanju hlevov, okrajni ekonom Vojsk);

v Krajini v Prekmurju ob 13. uri (o gnojenju z umetnimi gnojili, pomočnik okrajnega ekonom Pavlica);

v Rogaški Slatini ob 10. uri (o umnem kletarstvu, pomočnik okrajnega ekonom Stamberger);

v Mali Nedelji na Štajerskem, po zborovanju kmetijske podružnice (o važnosti reje dobrih plemenjakov, živinorejski inštruktor Zupanc).

= Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 16. t. m.: 100 avstrijskih kron za okoli 14 in pol pare, 1 dolar za 101 in pol do 102 in pol dinarja, 100 češkoslovaških kron za 280 do 285 dinarjev, 100 nemških mark za 75 do 80 par, 100 lir za 495 do 500 dinarjev.

= Na zadnji mariborski sejem z govejo živino so pripeljali 110 volov, 306 krav, 5 telet. Cene za kg žive teže so bile: debeli voli 33 do 36 K, poldebili 29 do 32 K, plemenski 25 do 28 K, klavne krave 24 do 28 K, plemenske 17 do 23 K, za klobase 10 do 16 K, molzne 18 do 24 K, breje 18 do 24 K, mlada živina 15 do 30 K, teleta 34 do 36 K. Cene so narasle.

= Na svinjskem sejmu v Mariboru dne 12. t. m. je bilo 92 svinj. Cene: prašiči, 7 do 9 tednov stari, 1000 do 1100 K; 2 do 4 mesece stari 1300 do 1800 K; 4 do 6 mesecev stari 2500 do 2800 K; 8 do 10 mesecev stari 3000 do 3500 K; eno leto stari 4000 do 4600 K; Kilogram žive teže se je tržil po 56 K.

= Cene živini v Zagrebu. Na zagrebškem sejmu 13. t. m. je bil slab poset. Cene za kg žive teže so bile: volci drugovrstni 8 do 8 in pol dinarja, tretjevrstni 7 do 7 in pol dinarja, krave drugovrstne 7 in pol do 8 dinarjev, tretjevrstne 7 do 7 in pol dinarja, mlada živina 7 do 8 dinarjev, teleta prve vrste 13 do 15 dinarjev, druge vrste 12 in pol dinarja. Svinje so se tržile: prvovrstne po 20 in tri četrt do 21 in en četrt dinarja, drugovrstne po 19 in pol do 20 dinarjev, tretjevrstne po 16 in pol do 17 in pol dinarja.

= Žitni trg. V Vojvodini in Slavoniji so bile prošli teden nastopne cene: pšenica 430 do 440 dinarjev (1720 do 1760 kron), rž 350 do 375 dinarjev, slavonski oves 295 do 300 dinarjev, turščica nova 220 do 250

dinarjev, moka «0» 625 do 662-50 dinarja za 100 kg s postaje. Cene so prošli teden znatno narasle.

— Cene krmi. Na zagrebškem sejmu 13. t. m. se je tržila detelja po 250 do 285 dinarjev, seno po 200 do 225 dinarjev in slama po 137 in pol do 157 in pol dinarja za 100 kg.

— Težek položaj v vinski kupčiji. Iz Zagreba poročajo: Tako slabo kakor letos se vino že dolgo časa ni razpečavalo. Dalmatinski kmetje prihajajo neprestano v Zagreb z vzorci belih in rdečih vin ter ponujajo po nizkih cenah vino. Toda njihov trud je večinoma brezuspešen, ker je prevoz vin iz Dalmacije v Zagreb zelo težaven. Slabo se prodaja tudi hrvatsko vino, ki je zelo slabe kakovosti. — Naše vino v Sloveniji je ponekod še precej dobro, a je vendar zelo malo kupcev zanj, dasiravno so cene precej nizke. Istotako letos tudi izvoz vin iz Jugoslavije slabo uspeva, ker je prevoz drag in vino žal letos ni prvovrstno.

— Vinarstva in sadjarstva zadruga v Metliki. Iz Metlike nam pišejo: Naša vinarstva in sadjarstva zadruga živahno deluje. Dne 4. februarja priredi I. vinski sejem v Metliki v prostorih narodne čitalnice. Naprodaj bodo raznovrstna fina belokranjska vina. Ob tej priliki razstavi sodar Jurč Horvat iz Podbrežja tudi svoje krasno ornametirane narodne sodičke, na kar opozarjamo zlasti gostilničarje.

— Dobra vina v Semiču in okolici. Iz Semiča nam pišejo: Letošnje vino je dobro, ker je pravilno spravljeno. Čudimo se, da ni kupcev, ki so vedno radi prihajali po naša znana dobra vina. Cene so nizke, na kar opozarjamo zlasti ljubljanske trgovce in tudi zasebnike.

— Shod sadjarjev v Mozirju. V nedeljo 21. t. m. se vrši po jutranjem opraviilu tukaj slovesen shod sadjarjev, pri katerem bo o velikem gospodarskem pomenu umnega sadjarstva predaval nadučitelj gosp. Fr. Praprotnik, kateremu se bo potem po predstojniku tukajšnje politične ekspoziture izročila zlata svetinja, s katero ga je Njega Veličanstvo kralj Aleksander odlikoval. Sadjarji Savinjske doline se vljudno vabijo, da se tega velepomembnega shoda v obilnem številu udeležijo.

Beleške

+ Lukovica za skupen nastop naprednjakov pri volitvah. Dne 10. t. m. se je vršil v Lukovici sestanek pristašev vseh naprednih strank iz brdskega okraja. Po daljši debati je bila soglasno sprejeta resolucija, ki odločno zahteva, da se pri volitvah za narodno skupščino združijo vse napredne stranke v skupen nastop proti klerikalcem.

+ Veselo znamenje. Kmet, pristaš JDS, nam poroča: Mnogo se je hujskalo pri nas proti demokratski stranki. Mnogo laži je nakopičilo o demokratih klerikalno in drugo časopisje, toda to vse pri ljudeh, ki znajo ločiti resnico od laži, ni koristilo nič. Kmetje znajo tudi misliti in presoditi, zato pravijo: «To, kar napišejo »Domoljub«, »Straža« in »Slovenski Gospodar« je očitna laž, zato verjamemo ravno nasprotno od tega, kar napišejo ti listi.» Pri nas se vobče tudi pri pristaših SKS smatra JDS za najresnejšo stranko v Sloveniji. Demokratska stranka v Sloveniji je imela samo tri zastopnike v narodni skupščini in ti so naredili za ljudski blagor več kakor cela truma ostalih slovenskih poslancev. Ljudje postavljajo pri nas trezni, premišljeni in zato izjavljajo, da bodo šli pri volitvah z demokratsko stranko, ki je stranka treznosti, preudarka ter dela, in ki gre svojo edino pravilno pot naprej brez ozira

na to, da ji mečejo na pot polena duševni pritlikavci. Zlasti se je demokratska stranka priljubila s tem, da se je izjavila za skupni nastop naprednjakov pri volitvah. S tem je demokratska stranka pokazala, da je ona glavna napredna stranka, katere cilj je, da se ugonobi nazadnjaški klerikalizem.

+ Klerikalci in komunisti. Z dežele nam pišejo: Klerikalcem je zveza s komunisti pri ljubljanskih občinskih volitvah sicer prinesla zmago, toda to se sedaj na deželi bridko maščuje. Mnoge prej hude tercijalke, ki so svoj čas priganjale svoje može, naj volijo s klerikalci, pravijo sedaj: «Antikrist je prišel na svet in zmotil celo samega ljubljanskega škofa, da je volil tiste brezverce, katerih somišljeniki mečejo v Rusiji Boga iz cerkve.» Najzvestejši pristaši sedaj trumoma zapuščajo klerikalno stranko, katera bi se zvezala makar tudi z vragom, če bi to klerikalnim voditeljem kaj neslo. Klerikalnim pristašem se kljub hujškanju klerikalnih voditeljev od dneva do dneva bolj odpirajo oči.

Novosti

* Prvi dvorni ples v Beogradu se je vršil prejšnji torek povodom rojstnega dne kraljice Marije. Povabljenih je bilo nad 300 oseb. Kralj je prisel s kraljico in princem Pavlom ob desetih v dvorano, kjer je ples otvoril z narodnim kolom. Med odmorom o polnoči se je kralj razgovarjal z gosti, posebno z Ljubo Davidovičem je govoril skoro eno uro, kar je med radikalskimi ministri vzbujalo veliko pozornost.

* Premestitev. Gospod Adolf Ribnikar, dosedanj načelnik oddelka za socialno politiko v Ljubljani, je imenovan za načelnika istega oddelka pri pokrajinski upravi v Zagrebu. Na njegovo dosedanje mesto je postavljen dr. Fran Goršič.

* Novi češkoslovaški zastopnik v Beogradu je nedavno prevzel svoje posle. Imenuje se dr. Josip Švagrovski, je izkušen mož in spreten diplomat. Kot iskren prijatelj našega naroda bo gotovo posvečal vse svoje sile za utrjevanje bratskih odnosov pred obema državama.

* Ljubljana dobi brezzično brzojavno postajo. Poštna uprava name-rava na Barju pri Ljubljani zgraditi veliko moderno postajo za brezični brzojav. Aparate dobi iz reparacij od Nemčije. Z zgradbo se prične spomladi, da bo postaja dovršena že tekom tega leta.

* Prijava vojne škode. Ministrstvo za socialno politiko je podaljšalo za področje pokrajinske uprave v Ljubljani rok za prijavo škode, ki so jo pretrpeli naši državljani v vojnem času na ozemlju, katero je po rapalski pogodbi pripadlo Italiji, kakor tudi o škodi, ki je bila povzročena našim državljanom na ozemlju, katero je zasedla Italija, po političnih nasilstvih in izgredih, do 20. januarja 1923. Prijave, ki morajo biti sodno ali po izjavah svojeročno podpisanih prič potrjene in z vsemi dokazilnimi podatki in dokumenti opremljene, je vlagati pri oddelku za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani. — Objavljamo to vest v interesu goriških beguncev.

* Slovenec v madžarski ječi. V neki bolnici v Budimpešti leži smrtno bolan Slovenec Božidar Sever, bivši gerent in trgovec v Dolnji Lendavi. Ko je lansko leto delovala v Prekmurju razmejitvena komisija, ji je bil Sever prideljen kot izvedenec in zato so Madžari nanj imeli piko. Nedoroglo zatem se je Sever po trgovskih opravkih podal na Madžarsko, kjer so ga takoj prijele madžarske oblasti in so ga že v Subotiču hotele obsoditi na vešala, češ,

da je on kriv, da je Madžarska izgubila Prekmurje. Končno pa je bil odpravljen pred vojno sodišče v Budimpešto, kjer so ga resnično obsodili na smrt. Toda Sever je v ječi ves čas odklanjal hrano, štrajkal je torej z gladom in je res tako oslabil, da se nad njim ni mogla izvršiti smrtna obsodba. Oddati so ga morali v bolnico, kjer je zdaj sedmi mesec in se nahaja v obupnem stanju, kajti madžarski krvoloki ga na vsak način hočejo spraviti na vešala. Naš poslanik v Budimpešti je pri madžarski vladi ostro protestiral zoper tako nasilje, toda njegova intervencija je doslej ostala brez uspeha. Zdaj je skoro vse jugoslovansko časopisje začelo pozivati vlado, da ona podvzame najodločnejše korake proti madžarskemu nasilju nad Slovencem Severjem.

* Belokranjske novice. Pišejo nam: Novoletni pozdrav, ki smo ga dobili od davčnega oblastva v Novem mestu, je narod jako razburil. Kako ne bi? Če plača človek davek od zemljišča, ga vsaj premerijo — kdor ga ima več, plača več, kdor ga ima manj, plača toliko manj. Radovedni smo, kje jemlje davčna oblast podatke za svojo odmero osebne dohodnine. Ali se res ne more vprašati pri občini, kako je z enim ali drugim? Znani so nam tako krivični slučajji, da je res preveč, kar se dela. V neki vasi poznamo revnega kmeta, ki je zadolžen, in ta mora plačati dohodnino. Njegov sosed pa, ki proda i vina i rakije in služi poleg tega kot obrtnik, četudi brez patenta, lepe novce, pa ne plača niti vinarja. Zopet nam je znan slučaj, ko so obdavčili nekega obrtnika z 32 tisoč kronami. Mogoče zato, ker je razširil svoj obrt in kupil stroje, za katere se je zadolžil. Vedno nas vlada priganja k osamosvojitvi obrti in industrije od tujcev. Seveda, če potem davčne oblasti dajejo s takimi »odlikovanji« korajžo za nadaljnji napredek, ni čuda, če nas bo vzel vrag. Vsakdo si misli potemtakem: Mučiti se za druge se ne izplača, bolje je nič delati in živeti na tuj račun. Država brez davka izhajati ne more, to vemo mi vsi. Ali človeka krivično obdavčiti in ga uničiti, vendar ni prav. Zbrali bomo vse take kričeče slučaje in jih predložili javnosti in oblastem, da se krivica popravi. Naši somišljeniki naj se oglašijo pri krajnih odborih demokratske stranke, da jim napravijo pritožbe. Vse vaše napovedi pa morajo biti točne in resnične, da se lahko dokažejo. Potem pritožba mora uspeti.

* Radikalna vlada bolj in bolj izstopa s svojimi metodami in začenja preganjati demokrate, komur le more do živga. Posebno v onih krajih, kjer se radikalci bojijo za svoje glasove, odpuščajo ali premeščajo demokratske uradnike. Zanimiv je nastopni slučaj: Okrajni načelnik v Bajini Bašti je nekega večera prejel dekret, da je odpuščen iz službe. To ga ni toliko presenetilo, saj je bil pripravljen na to, ker je prepričan demokrat. Komaj pa se je zjutraj prebudil, je že potrkal na njegova vrata policaj in zahteval od njega legitimacijo: Kdo je, odkod je in ali ima poročni list? Okrajnega načelnika je to osupnilo in je policaju odvrnil: «Pa saj sem še včeraj bil vaš predstojnik.» Na to pa policaj reče mogočno: «Imam povelje, da Vas ne smem več poznati!»

* Stipa Radić v strahu za svojo glavo. Radića zadnje čase čuvajo žandarji. Nič čudnega; dedec si je pač vbil v glavo, da ga demokrati nameravajo ubiti. Pravi, da je to izvedel po nekem demokratskem poslancu, ki da je edini preprečil, da se Stipa Radić že ni poslovil od tega sveta. Ko je Radić zadnjič obja-

vil v svojem listu to novico, je omenjeni demokratski poslanec resnično bil poklican na policijo, kjer je izjavil, da si je Radić te budalosti izmislil. Mogoče je pa tudi, da je kak zlikovec, ki pozna Radićevo »korajžo«, napravil zloben špas in je Radića hudo potegnil. Vsekakor živi zdaj Radić v neprijetnem strahu za svojo bistro glavo. Ima prav, saj dandanes še zeljate niso poceni... Za svojo glavo pa se Radić naj nikar ne boji, demokrati mu še prav od srca privoščijo tako, kakršna mu je zrastla na lastnem tilniku.

* Milijonska dediščina vaščanov. Pred par meseci je v vas Milno na dalmatinskem otoku Braču dospela presenetljiva vest, da je v Ameriki umrl tamošnji rojak in da je svoje ogromno premoženje zapustil svoji domači vasi. Vaščani Milne so poskakovali od veselja in par tednov snovali najdalekosežnejše načrte za bodoče dni. Pačasi pa so nekateri začeli izgubljati vero o resnici vesti, nekateri pa so ostali še nadalje v veselem pričakovanju. In ti poslednji se resnično niso varali. Koncem decembra je dospela iz Amerike nova vest, da dediščina iznaša v našem denarju 68 milijonov dinarjev in da se bodo obroki v kratkem začeli nakazovati in razdeljevati med vaščane, katerih je 2000. Prvi obrok v znesku 25.000 lir je že došel. Razume se, da so vaščani sedaj vsi blaženi in presrečni, kajti doslej so bili siromaki in je posebno letos otok Brač bil silno prizadet vsled suše. Upati je torej, da se bo ogromna dediščina pametno in človekoljubno porabila za ves gladujoči otok Brač.

* Uničenje psov v celjski okolici. Ker se je zadnje čase v celjskem okolišu pojavilo več slučajev pasje stekline, je celjsko okrajno glavarstvo kratkomalo odredilo pokončanje vseh psov v celjski okolici. Čisto razumljivo je, da je ta skrajno ostra odredba med posestniki psov vzbudila ogorčenje, posebno ker imajo nekateri čistokrvne ali vsaj dobro izvežbane lovske pse, ki bi pri pokončanju seveda ne bili izvzeti. Kako se bo zadeva rešila, se še ne ve. Neodvisno od tega pa se nam zdi umestno povedati sledeče: Po Sloveniji imamo le malo čistih pasjih plemen. Pasje mrhe, ki jih najdete na deželi, so čudna mešana sorta, prav za prav že sami izrodki. Vsi taki cucki so zanič. Bevskaajo že malo, drugače pa niso zanesljivi in se radi klatijo okrog. Čistokrvni pes pa ima neko posebno vestnost, je razumljiv, resen, drži se doma in gospodarja in je res pravi čuvaj. Zato ne bi nič škodovalo, ako bi se po Sloveniji začel trebiti sedanji nepristni in krmežljavi pasji rod ter se nadomeščal z boljšo in čistejšo pasmo. Priporočamo torej gospodarjem, da pri nabavi hišnega čuvaja poiščejo kako boljše plemo. Plemenitejši mladiči so sicer dragi, a zato boste imeli od njih večjo korist kakor od sedanjih mrcin, ki se potepajo okrog in prestradani iščejo kosti in ostanke — drugače pa ne storijo prav nobenega haska.

* Žalosten slučaj se je pretekli petek zvečer dogodil v Domicelovi gostilni pri Rakeku. Bila je tam zbrana zabavna družba. Ko je stopil v gostilno carinik Slavko Arko, ga je njegov tovariš Povele začel zbadati in dražiti. Arko je jezen stopil proti Poveletu, ta pa je potegnil revolver in nenadno ustrelil. Krogla je zadel Arka na levo stran prs in šla tik srca skozi pljuča. Težko ranjenega Arka so še isto noč prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer bo navzlic težki poškodbi morda vendar okrevl. Poveleta pa so aretirali in odpravili na sodišče v Cerknici. Povele se zagovarja, da je hotel Arka le ustra-

šiti in ne ve, kako se je revolver sprožil.

* **Sleparška agitacija.** Z Gorenjskega so nam poročali, da so zadnje dni med obrtnike širili okrožnico »Občeslovenskega obrtniškega društva v Celju«, s katero se obrtniki pozivljajo, da naj gredo pri volitvah v boj za SKS. Na merodajnem mestu smo izvedeli, da gre v danem primeru za navadno sleparijo. Take okrožnice ni nikdar izdal in podpisal g. Bizjak iz Celja, ki je funkcionar omenjene obrtne organizacije. Najboljši dokaz za goljufivost okrožnice je dejstvo, da kandidira sam predsednik »Občeslovenskega obrtniškega društva«, g. Rebek, na listi, katere nositelj je g. Kukovec, poleg njega pa na ravno isti listi še več drugih obrtnikov. Sleparško okrožnico kažejo po deželi zaupniki SKS. Opozarjamo somišljenike na to varanje javnosti in obrtnikov ter jih prosimo, da sporoče tajništvu JDS v Ljubljani (Narodni dom) zaradi zasledovanja vsakogar, ki bi se posluževal pri agitaciji sleparij.

* **Grozna železniška nesreča** se je pretekli četrtek izvršila v Ivanjem selu pri Rakeku. Marija Urbas in njena enajstletna hčerka Lojzka sta nesli mleko na trg. Ko sta prekoračili železniški tir, ste se komaj umaknili enemu vlaku, a medtem je po drugi progi pridrdral drugi stroj in pregazil obe nesrečnici. Marija Urbas je obležala z razbito glavo in težkimi notranjimi poškodbami na mestu mrtva, hčerki pa je odrezalo obe nogi in levo roko. Mrtvo mater so takoj prepeljali v mrtvašnico, hčerko Lojzko pa navzlic brezupnemu stanju v ljubljansko bolnico. Dekletce je bilo ves čas brez zavesti in je še isti dan umrlo na operacijski mizi.

* **Orel, ki so mu všeč tuji voli.** Iz Črnomlja nam pišejo: Okrog novega leta sta izginila Matiji Plutu z Vrtače dva vola iz hleva. Dolgo so vola iskali, končno so jima pa le prišli na sled. Ukradel ju je namreč črnomaljski Orel Kohanič in ju prodal nekemu mesarju v Kočevju. Kohanič je tatvino priznal. Omeniti je še treba, da je tujo lastnino ljubeči Kohanič tudi odbornik Katoliškega izobraževalnega društva. Imenitne pristaše ima klerikalna stranka. Takih ljudi mi klerikalcem nič ne zavidamo.

* **Samomori v Zagrebu** se nadaljuje, lahko bi rekli, da so na dnevnem redu. Tekom poslednjih dni se jih je izvršilo pet. Mlada in lepa gospodična Marković se je ustrelila zaradi nesrečne ljubezni. Komaj so jo pokopali, so že iz jezera v parku Maksimir potegnili truplo visokošolca Josipa Dujlovića. Pred smrtjo je napisal dolgo pismo, naslovljeno na policijo in na novinarje, v katerem je opisal svoje težke izkušnje in nesrečno ljubezen, kar je popolnoma zrahljalo njegovo voljo za nadaljnji obstanek na svetu. »Nihče ni kriv mojemu činu, krivo je edino težko življenje, v katerem živimo. Mati, mila mati, Tebe mi je najbolj žal. Bratje in sestre, oprostite mi!« Tako končuje njegovo pismo. — Drugi dan se je ustrelil privatni uradnik Ivo Granec. Bil je eden najboljših zagrebških nogometašev. Ko se je pred letom poročil, mu je žena nasprotovala še nadalje igrati nogomet. A on je bil preveč strasten igravec in ni mogel več izdržati brez žoge. Začel se je zopet vaditi. Ko je prišel proti večeru domov, sta se z ženo sprla. Potegnil je samokres in si poglaval kroglo v glavo. Zagrebčani so mu priredili krasen pogreb. — Dekle Marija Straha se je vrgla v maksimirsko jezero, ker jo je njen ljubavnik, s katerim je živela dve leti, poglaval na ulico. V zadnjem hipu jo je rešil ne-

ki detektiv. Morda mu za to uslugo ni niti hvaležna. — Neki delavec Mijo Jakopec pa vsak dan pošilja svoji ženi pisma, da pojde v smrt. Policija ga zasleduje. Bogve kaka usoda ga preganja in kje bo končal ta samomorilni čudak.

Iz raznih krajev

* **V Borovnici** je triletna Francka Zrimšek prišla preblizu ognjišča in se ji je vžgala obleka. Dekletce je dobilo hude opekline. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnico, kjer pa je kmalu umrla. Pazite na otroke, ne puščajte jih k ognju niti v kuhinjo!

* **V Delnicah nad Škofjo Loko** je požar uničil hišo, hlev in kozolec posestnika Šlautmana. Rešiti se je dala le notranjščina hiše in živina. Nesrečnež, ki je le mali posestnik, je tem hujše prizadet, ker mu je zgorela tudi vsa krma. Kako je požar nastal, doslej še ni pojasnjeno.

* **Na Jesenicah** je umrla trgovka in posestnica gospa Adela Baloh v starosti 54 let. Svetila ji večna luč!

* **Na Savi pri Litiji** je stekel pes obgrizel 11letnega Stanislava Smuka. Dečka so takoj odpravili v zagrebški Pasteurjev zavod.

* **V Zgornjem Kašlju** je trinajstletni Mirko Černe na polju našel patrono. Igral se je z njo tako dolgo, da mu je eksplodirala. Pri tem je na roki dobil nevarne poškodbe in so ga morali oddati v bolnico.

* **V Stični na Dolenjskem** je umrl gospod Leopold Vuk, duhovnik goriške škofije v pokoju. Dosegel je visoko starost 80 let. Bil je goriški begunec. Vojna vihra ga je s Komna na Krasu pregnala na Dolenjsko, kjer je pred dobrim letom praznoval svojo demantno mašo. Bodi mu lahka slovenska zemlja!

* **V Kočevju** se je poročil koroški rojak g. Ignacij Voštar, profesor na tamošnji gimnaziji, z gdčno. Hertjo Tomičevo iz ugledne kočevske obitelji. Bilo srečno!

* **V Domžalah** se je tovarnar gospod Oberwalder poročil z gdčno. Heleno Cerar. Bilo srečno!

* **V Naklem pri Kranju** je umrla gospa Jera Pravhar, mati g. župnika v Loškem Potoku. N. v m. p.!

* **V Gornjem Logatcu** je preteklo nedeljo umrla gospa Marija Urbas, roj. Kanc, posestnica, trgovka in gostilničarka v starosti 56 let. Blag ji spomin!

* **V Sorici nad Železniki** je izbruhnil ogenj v poštarjevi lopi. Zgorelo je vse, kar je bilo v lopi spravljenega, tako sodi, vozovi, sani, seno in elektrostrojni motor. Škoda je zelo občutna; ne vé pa se še, kaj je povzročilo ogenj.

* **V Krmelju** so v neki gostilni popivali rudarji. Kmalu so se začeli prepirati in ravsat. Trije so tako pretepli svojega tovariša Alojzija Štiha, da je moral poiskati pomoči v ljubljanski bolnici.

* **V Škocjanu** so svedrovci vlomili v trgovino Terezije Komljan ter odnesli za 64.000 kron blaga in gotovine.

* **V Sori** so neznani vlomilci oškodovali trgovino Ane Jereb za 18 tisoč kron.

* **Pri Sv. Miklavžu nad Kresnicami** je zgorelo gospodarsko poslopje. Uničene so vse shrambe pridelka in je izgorelo tudi pet goved. Ogenj so zanetili otroci.

* **V Št. Janžu** so vlomilci vdrli v shrambo posestnika Mihaela Urnjeka in pobrali za 10.000 kron raznega blaga.

* **V Dobcu pri Cerknici** je Andreja Kranjca pograbila slamoreznica za desno nogo in mu jo precej poškodovala. Bodite pri strojih previdni!

* **V Vežnici (občina Št. Lambert)** je žena posestnika Petra Razpotnika

jemala lan iz peči. Pri tem pa se je lan vnel in žena je bila takoj vsa v ognju. Ko so rešili, je bila že strašno opečena. Par dni nato je umrla in so jo pokopali na Sv. Gori. N. v m. p.!

* **V Pšati pri Podgorici** so se preteklo nedeljo popoldne zbrali v gostilni domači mošje in začeli politizirati. Toda gostilniška politika, posebno še, če je zalita z rujnim vinom, preveč razvname kri. Kolarski mojster Ivan Mivšek je imel posebno besedo, a z njim se nikakor ni sta strinjala moža Anton Kovač in Franc Jernejc. Ko je Mivšek šel iz gostilne, sta ga omenjena dva opozicijska napadla z nožem in mu povzročila 13 ran. Mivška so prepeljali v bolnico, oba napadalca pa so oddali v zapor, da si ohladita svojo politično vročkrvnost.

* **V Dolenjem jezeru** se je Valentin Braniselj po nesreči obstrelil s samokresom. Krogla mu je šla skozi desno roko in vrat. Zdaj se zdravi v ljubljanski bolnici.

* **V Zgornji Pohanci pri Brežicah** je posestnikov sin Martin Petan udaril svojega starejšega brata Franceta s pištolo tako močno po glavi, da mu je prebil lobanjo do možgan. Poškodovani brat je par dni nato izdihnil v brežiški bolnici. Martina pa so že vtaknili pod ključ in bo za svojo čudno bratovsko ljubezen dal težak odgovor.

* **V Skopem (Primorje)** ima posestnik Rudolf Živec v svojem hlevu čudno svinjo. Dne 15. decembra je povrgla devet, dne 4. januarja pa še osem mladičev. Prvih devet pujskov prav lepo uspeva in tudi drugi so sicer prišli zdravi na svet, a so kmalu začeli hirati in so poginili. Pač izreden prirodni dogodek!

* **V Boletini (župnija Ponikva ob juž. žel.)** je umrla prevzitarica Uršula Gorjanec, p. d. stara Tkavčeka. Dosegla je častitljivo starost 93 let in je bila najstarejša oseba v ponikvanski župniji. N. v m. p.!

* **Na Ponikvi ob južni železnici** je umrl bivši župan g. Jurij Zabukovšek. Bodi mu lahka zemlja!

* **V Slovenski Bistrici** je umrla tamošnja posestnica in gostilničarka gospa Ana Krivec v starosti 88 let. Blag ji spomin!

* **V Šmarju** je umrl posestnik gospod Egidij Trtnik v starosti 35 let. N. v m. p.!

* **V Zidanem mostu** je orožništvo na kolodvoru aretiralo nevarnega uzmoviča Andreja Markeljca, ki je v Ganski pri Novem mestu s tatvino oškodoval Maksa Dolenc za 15 tisoč in Lampeta v Novem mestu za 10 tisoč kron.

* **Na Pragerskem** je prejšnjo sredo ob polnoči začelo goreti v Steinklauberjevi opekarni. K sreči je požrtvovalno delavstvo ogenj takoj zadušilo. Odkar obstoja opekarna, je to že četrti slučaj požara.

* **Pri Sv. Urbanu pri Ptuj** so na Štefanovo licitirali osem cerkvenih sedežev. Izdražbani so bili za 90.000 kron, saj je samo en ženski sedež bil oddan za 20.000 kron. Potemtakem so tamkaj nekateri presneto pobožni, samo če se taka pobožnost ne imenuje — baharija...

* **V Ormožu** je v nedeljo zvečer, kakor običajno, tarokiral tamkajšnji meščan kolarski mojster g. Kreps. Bil je prav dobro razporejen. Ne nadoma ga je zadela kap in je takoj izdihnil. N. v m. p.!

* **Pri sv. Miklavžu blizu Ormoža** so dobili 6. t. m. nove zvonove, ki so bili 7. t. m. blagoslovljeni na veselje vseh župljanov.

* **V Turičah pri Sv. Marjeti na Dravskem polju** so se na nekem dvorišču igrali otroci. Devetletni Tomaž Sagadin je pri tem padel tako nesrečno, da je na mestu obležal mrtev.

Sokolstvo

Sokolsko gledališče v Radovljici ponovi na splošno željo občinstva v nedeljo dne 21. t. m. ob treh popoldne še enkrat, in sicer zadnjič, »Miklovo Zalo«. V nedeljo dne 28. t. m. od treh popoldne se ponove »Bratje sv. Bernarda«. Povpraševanje po vstopnicah je že sedaj zelo veliko. Preskrbite si jih v predprodaji, ki jo oskrbuje br. Jaklič.

Sokolsko društvo v Sodražici ima svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo dne 21. t. m. ob treh popoldne v društveni dvorani pri br. Strbenku, na kar se opozarjajo vsi člani društva. — Odbor.

Zanimivosti

USODNI VRAN.

Nismo samo mi Slovenci babjeverni, temveč celo mili Francozi, ki so med prvimi kulturnimi narodi. In taki babjeverniki se nahajajo v samem glavnem mestu Francije, v Parizu. Kaj pa se je zgodilo takega, da smo Francoze obsodili za babjevernike?

Pred nekaj tedni je namreč ves Pariz razburila vest, da se je v Elizejskem parku pojavil »sivi vran«, ki je znan Parižanom že iz zgodovine.

Med Francozi in tudi drugimi narodi splošno smatrajo vrana za znanilca zla. Zlasti pa se smatra za oznanjevalca velike nesreče pariški sivi vran. O tem vranu poroča neki list nastopno:

Prvikrat ga je videla Marija Antonija, žena francoskega kralja Ludovika XVI., v versajskih vrtih l. 1785. Kraljica Marija Antonija se je ptice, ki je bila neobičajnega sivega perja in zlobnih oči, tako prestrašila, da se je onesvestila. Iz zgodovine je znano, da je proti Ludoviku XVI. in Mariji Antoniji izbruhnila revolucija, in da so obadva vtaknili v ječo ter ju obsodili na smrt. Parižani pravijo, da je bil sivi vran, ki ga je videla Marija Antonija, znanilec njene tragične usode.

Drugokrat je videla usodnega vrana Marija Luiza, soproga Napoleona I. Ta vran ji je baje naznanil bližanje črnih dni. Marija Luiza ga je videla potem še enkrat, in sicer leta 1814, ko je Napoleonova zvezda končno ugasnila. Marija Luiza je pripovedovala, da jo neobičajno hreščeči glas čudne ptice zasleduje noč in dan, da ne more nikjer najti miru.

Leta 1872. ga je videl Thiers (izgovori Tier), francoski državnik, katerega je vran zasledoval prav do Elizijske palače. Thiers je takrat prvič slišal zgodovino usodnega vrana. Pozneje je sivi vran izginil in so ga videli šele leta 1894., nekaj dni pred umorom predsednika francoske republike Sadi Carnota, katerega je umoril italijanski anarhist Caserio. Od takrat do pred par tedni ga ni videl nihče več. Kje se je neki klatil? Kaj je delal?

Očividci, ki so ga videli sedaj, pravijo, da je to res neobičajno grda ptica. Vran ima sivo našopirjeno perje, gleda drzno in mrtvaško ter neprestano hrešči, da človeku od groze vstajajo lasje na glavi.

Parižani so uverjeni, da je to eden in isti sivi vran, ki se je prikazal najprej Mariji Antoniji leta 1785. Star bi bil ta vran sedaj celih 137 let. No, toliko časa pač vran, ki ga je videla Marija Antonija, ni preživel. Skoro gotovo se je prikazal vsakokrat drug vran, toda praznoverje je zmožno, da sfantazira vsakovrstne pravljice. Za časa Marije Antonije in Marije Luize pa je bila babjevernost še posebno v veljavi. Saj se še v sedanji prosvitljeni dobi izprašujejo praznoverni Parižani, kako hudo nesrečo zopet oznanja Franciji nesrečni sivi vran...

OTROŠKA HVALEŽNOST.

Pogostoma slišite pritožbe staršev o nehvaležnosti njihovih lastnih otrok. Razpravljati podrobno o vzrokih takih čestih pojavov bi bilo preobširno. Lahko so krivi starši z napačno vzgojo, lahko je kriva družba, ki v otroku zatire čut hvaležnosti, lahko pa tudi usoda. Resnica pa je le, da pretežna večina otrok ohrani v srcu kal hvaležnosti, toda to je le bolj nekako spoštovanje, kakor pa resnično izkazovanje tega čuta.

Čim otrok odraste in stopi v življenje, ga zadenejo tudi težke skrbi in ne utegne več najti izraza, da z njim pokaže svojim staršem hvaležnost. To posebno še v današnji dobi, ko se vsak poedinec mora krvavo boriti za svoj obstanek. Zato zasluži tim večje občudovanje, nastopni primer otroške hvaležnosti.

V Njujorku je neko lepo dekle Helena Best oglasilo v časopisih, da hoče dati roko in srce onemu moškemu, ki za njene starše plača dolg v znesku 10.000 dolarjev, ker so upniki pretili, da njene starše iz lastne hiše vržejo na ulico.

Naslednji dan je požrtvovalno dekle prejelo od nekega plemenitega moža nastopno pismo:

«Ponudili ste roko in srce onemu, ki plača dolg za vaše starše. Občudovanja vredna otročja hvaležnost je to, da žrtvujete sebe, samo da pomagata svojim staršem. Jaz visoko cenim vašo ljubezen do staršev in smatral se bom srečnega, ako mi dovolite, da vam ponudim potrebno vsoto. Vendar pa od vas ne zahtevam, da se mi žrtvujete, ako vam morda ne bom po volji.»

Nedolgo zatem se je Helena seznanila s plemenitim možem. Ugajal ji je tudi po zunanosti — in danes sta srečna zakonca.

PUSTOLOVSKO ŽIVLJENJE JAPONSKE PESNICE.

Kaj pa je to? Za Japonsko, kjer je ženska zapostavljena in nima mnogo govoriti, je res komaj verjetno, da se znajde kaka zastopnica nežnega spola, ki si upa tako malo po evropsko pustoloviti in živeti po svoje.

Najbolj znana ženska na Japonskem je danes Aki-to Ito (kar pomeni «beli lotos»). Čudno je to ime in vendar je ona polsestra grofa Janagisava in cesarjeva sestrčina. Vrh tega pa je ta mlada dama poznana po celi Japonski tudi kot pesnica. Njene pesmi ji sicer niso prinesle mnogo slave, pač pa njeno pustolovsko življenje.

Gospa «beli lotos» je namreč pobegnila od svojega moža, milijonarja, ter zahtevala ločitev zakona, da se omoži z nekim mladeničem, ki je — mimogrede omenjeno — za par let mlajši od nje. Takale zahteva za ločitev od strani žene je na Japonskem naravnost nečuvena zadeva. Življenska pot Aki-to Ito je bila nastopna:

Ko je bila Aki-to Ito stara šestnajst let, se je po japonskem ženitvenem običaju poročila s človekom, katerega ni videla do takrat še nikoli v življenju. Njen brat je aranžiral poroko. Medtem se pa Aki-to Ito, dama modernih nazorov, s to močitvijo ni mogla sprijazniti, zlasti ker ji mož, ki je bil velik pustež, absolutno ni ugajal. In tako je prišla lepega dne nazaj domov k staršem.

Kmalu nato se je poročila z nekim bogatašem. Tudi ta zakon ni bil srečen. Mož ji ni dovolil nikake svobode ter ji ni dajal denarja za vseh tisoč njenih kapric. Med tem časom je tudi zaslovela kot pesnica. Ko so v Tokiju nekoč igrali eno njenih iger, se je spoznala z nekim mladim visokošolcem. Kmalu sta se obadva zaljubila drug v drugega in Aki-to Ito je ušla svojemu možu ter se nastani-

la pri svojem ljubimcu v Tokiju. Zakon se je kmalu ločil v redu, kakor zahtevajo japonske postave, in Aki-to Ito bi se imela tretjkrat poročiti. Naenkrat pa je izginila.

Njen brat, grof Janagisava, ki se je bal, da mu bodo pustolovščine njegove sestre pokvarile ugled in položaj na dvoru, jo je lepega dne prijel in nekam zaprl. Njen zaročenec jo je povsod iskal, a je ni mogel izslediti. Govori se tudi, da jo je dal brat odvesti v inozemstvo, kamor se je njen zaročenec sedaj podal, da jo poišče. Njen brat grof Janagisava pa je s tem svojim postopanjem dosegel ravno nasprotno: pustolovščine njegove sestre, ki doslej niso bile splošno znane, so se razbodobale po vsej Japonski. Končno pa bo moral povedati njeno skrivališče, ker so se za živahno damo zavzeli merodajni japonski gospodje.

Razno

× Beračenje v Španiji in drugod. Francoski listi s ponosom objavljajo izjavo nekega Angleža, da je v Parizu na ulicah našel najmanj prosjakov. V Londonu, Rimu, Madridu in ostalih svetovnih mestih srečate toliko siromakov, ki prosijo za milodare, da vas končno navzlic dobremu srcu mine dobra volja, medtem ko v Parizu le redkokdaj iztegne roko s prošnjo za milostinjco. V Parizu namreč prosjačenje na ulicah preprečujejo izredno stroge policijske naredbe. Obratno pa se Španija ne imenuje zastonj «država prosjakov». Tam imajo berači svoja stanovska združenja, plačujejo članarino ter vzdržujejo svoj odbor s predsednikom na čelu. Predsedniku potemtakem ni treba opravljati vsakdanjega beračenja, pač pa mora izvršiti važno nalogo, da združenje beračev zastopa pri policiji, da izravna medsebojne spore in razdeljuje okraje za poedine «člane». Kakor vse kaže, so španski berači napredovali že tako daleč, da si pri prihodnjih volitvah izvolijo svojega — državnega poslanca.

× Krvoločni Pamuanci. Zamorsko plemo Pamua v Afriki je menda eno najkrvoločnejših; ne razlikuje med dobrim in slabim, mržnja, maščevanje in ubijalstvo so njegove glavne lastnosti. Častijo samo enega boga dobrote, a sto malikov hudobije. Ako se med Pamuanci dogodi kaka neugodna stvar, recimo, da ne začne ob suši deževati, ali da komu zgori hiša, ali se pojavi kaka bolezen — tedaj takoj začnejo iskati krivca, kajti eden mora biti kriv. Pozovejo vražarja in on izbere žrtev, katero živo sekajo na drobne komade; režejo mu ušesa, nos, oči, dokler ga vsega ne razcepijo. Krivci pa so navadno le med siromašnimi sloji in v večjem delu ženske, kajti bogataši si za vedno podkupijo vražarja, da v njihovih obiteljih ne poišče «krivca». Pamuanci spadajo pod špansko vladno, ki se sicer precej trudi, da bi iztrebila preveliko krvoločnost teh divjakov, toda v večini slučajev se ji to le ne posreči, ker se Pamuanci ne bojijo ne kazni ne smrti.

× Drzen beg dveh jetnic. Redko se dogaja, da se jetnice odločijo za vratolomni beg, pri katerem je treba uporabiti vso spretnost in vztrajnost, ki jo premore komaj najodločnejši mož. V londonskih zaporih pa sta se dve nevarni tatici tako dolgočasili, da sta začeli iz svoje jetniške halje spletati dolgo vrv. Raztrgali sta jo na cunje, ko pa jima je to bilo premalo, sta se poslužili tudi srja in posteljne odeje. Vrv, ki sta jo spletli v eni noči, je bila dovolj dolga, da je segla iz njune celice v drugem nadstropju kaznilnice do tal in tudi dovolj močna, da sta po nji splezali na dvorišče. Tu jima je

uspelo pobiti vratarja na tla in pobegniti.

× Prevarant na stara leta. Pariška policija je nedavno aretirala prav svojvrstnega lopova. Piše se Raymond Miljarel, je bančni uradnik in ima na hrbtu že šest križev. Zanimivo je, da je doslej živel vedno vzgledno in pošteno. V šestdesetem letu pa mu je namah prišlo na pamet, da se je lotil sleparskega posla, ki mu je prav za prav šel prav dobro od rok. Svoji banki je izmaknil par nepopisanih denarnih nakaznic, jih izpolnil z visokimi vsotami, pobegnil v bližnje mesto in dvignil okrog pol milijona frankov. To je že precej lepo bogastvo in stari gospod bi lahko s tem denarjem v miru in zadovoljstvu preživel svojo starost. Toda manjkalo mu je prave sleparske prefriganosti. Policija mu je prišla na sled, ker je preveč očitno razpolagal z dvignjenim denarjem. Ko so ga na policiji vprašali, kaj ga je iz poštenjaka preobrnilo v prevaranta, je odvrnil: «Nudila se mi je prilika in poizkusil sem srečo. Ker sem že v letih, je vseeno, če me zaprejo; če pa bi se mi bila sleparija obnesla, bi se privoščil veselo življenje, ki ga doslej nisem poznal.» Sodišče mu je prisodilo eno leto pokore v ječi.

× Špijunska šola v Moskvi. Boljševiki nameravajo ustanoviti v Petrogradu posebno šolo za špijonažo. V to šolo je baje že sprejetih 17.000 dijakov. Šola bo urejena po vzorcu modernih detektivskih šol. Gojenci bodo po dovršeni ogleduški izobrazbi sprejeti v državno službo. Razni listi navajajo ob tem slučaju, da se boljševiki z orjaškimi koraki vračajo nazaj k sistemu carskega režima, ki je imel v špijonaži in ogleduštvu najtrdnjšo oporo. Ni še znano, ali se bodo ti učeni špijoni uporabljali tudi za volunstvo v inozemstvu. V prvi vrsti bodo seveda razmeščeni po vsej Rusiji, kjer bodo pazili na vsakega sumljivca, ki bi količkaj zagodrnjal proti boljševiškem «vladanju».

Za smeh in kratek čas

Same kosti.

Ožbovt: Slišite, gospod natak, teh-le kosti pa ne bom glodal.»

Natak: «Kaj ste že kdaj videli vola brez kosti?»

Ožbovt: «Pa tudi brez mesa ne!»

Pijanska pozabljenost.

Ožbovt Šveglja, ki je znan že širrom svoje ožje domovine, pride po opravi v Ljubljano in se ga mimogrede v gostilni tako hudo nadeva, da ne zna domov. Zato se obrne na

bližnjega stražnika: «Slišite, ali veste, kje je doma Ožbovt Šveglja?»

Stražnik: «Ali niste to vi sami?»

Ožbovt: «Saj Vas nisem vprašal, kdo sem jaz, temveč kje sem doma...»

Izpred sodišča.

Polikarp Uzmovič (zagovorniku): «Gospod odveinik, res dobro ste me izmazali.»

Odvetnik: «Kajne! Popolnoma ste oproščeni.»

Polikarp: «Sedaj mi pa še povejte, ali smem ukradeni denar tudi zapiti...»

Ne verjame v pekel.

Genovefa: «Gašperja pa že ne vzamem, ker je brezverec in ne verjame v pekel.»

Mati: «Le vzemi ga, pa bo kmalu verjel v pekel!»

Težkoče.

Ožbovt: «Jaz sem bil sedaj cel teden v Avstriji.»

Gašper: «Ali si dobro izhajal z znanjem svoje nemščine?»

Ožbovt: «O, prav dobro, samo razumel me ni nihče.»

Ženski kofiček

Trdovratni mastni madeži se očistijo najboljšje z volovskim žolcem. V to svrhu je treba zmešati med dva litra vroče vode en volovski žolč. Polovico porabi za mencanje, polovico pa za izpiranje. Nazadnje še izperi v čisti mlačni vodi in vložiti med dve ruti ter zlikaj vlažno na narobno stran.

Temne obleke, ki se pričnejo svetiti na nekaterih krajih, prekrtači z vročo črno pravo kavo, kateri si prilila nekoliko amonijaka, nato vlažno zlikaj na narobno stran s precej vročim likalnikom.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Polenšak, Ljubno, Lukovica. Pride prihodnjič.

SLABOST? SLABO SPANJE? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specijalnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrg št. 360, Hrvatsko.

Prava sredstva lepote, katera drže, kar obečajo!

Že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Fellerja.

ELZA-OBRAZNA POMADA

zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčni opeklini, lisam, hrapovi koži, odstrani zajedavce, ogrce, aubore in vsakovrstne nečistosti kože. 2 velika porcelanasta lončca s pakovanjem in poštnino 25 Din.

ELZA-LILIJINO MLEČNO MILO

najmilejše in najfinejše milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha. 4 velike kose s pakovanjem in poštnino 35 Din.

ELZA-POMADA ZA RAST LAS krepi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, lomljenje in cepčenje las, prhot in prerano osivelost itd. 2 velika porcelanasta lončca s pakovanjem in poštnino 25 Din.

En poizkus zadostuje, da tudi vi rečete:

To je ono pravo!

Išči v vseh poslovnica samo prave Elza preparate od lekarnarja Fellerja. Različno: Lilijino mleko 6 Din; brkomaž 3 Din; najfinejši Mega-Puder dria. Klugerja v velikih originalnih skatlah 15 Din; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patent-dozah 10 Din; puder za dame v vrečkah 2 Din; zobni prašek v skatlah 3 Din, v vrečkah po 2 Din; sachet (disava) za perilo 3 Din; šampon za lase 2 Din; rumenilo za obraz, 12 pismov 12 Din; najfinejše parfeme od 15 Din dalje; cvet za lase 20 Din; Elza-katranovo milo 5 Din. Za različne prednete se pakovanje in poštnina posebe računata. Na vse gorje cene se računa za sedaj 5% doplatka. Naročila pisma adresirati na: **Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica-Donja, Elzatrg št. 360, Hrvatsko.**